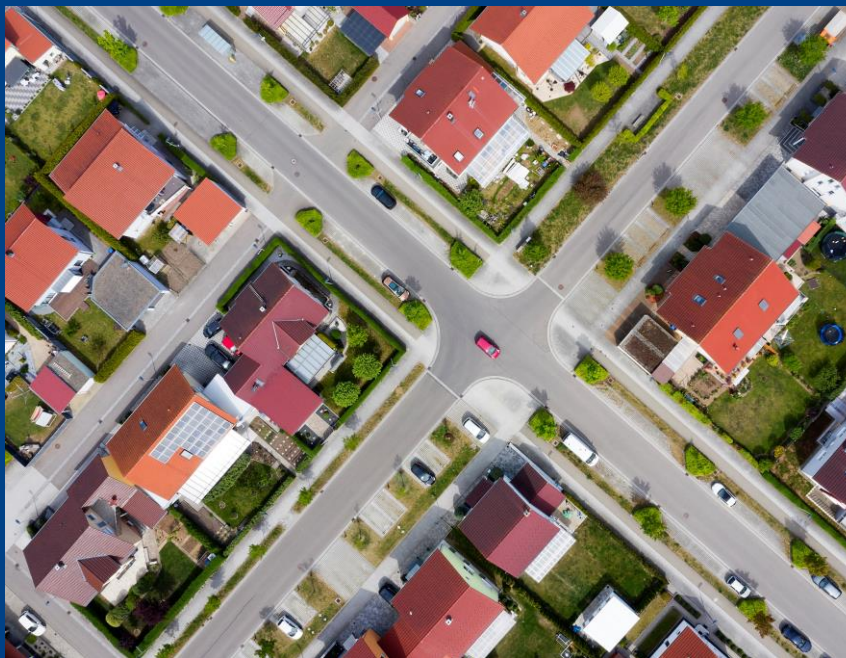

ИЗВЕШТАЈ ОД ИСТРАЖУВАЊЕТО НА ЈАВНОТО МИСЛЕЊЕ ЗА ЗАДОВОЛСТВОТО НА ГРАЃАНИТЕ ОД ЛОКАЛНИТЕ УСЛУГИ

Септември 2022

ИЗВЕШТАЈ ОД ИСТРАЖУВАЊЕТО НА ЈАВНОТО МИСЛЕЊЕ ЗА ЗАДОВОЛСТВОТО НА ГРАЃАНИТЕ ОД ЛОКАЛНИТЕ УСЛУГИ

Подготвено од: Индаго, Скопје
Дата: Септември 2022

Содржина

1	Вовед и цел на истражувањето	4
2	Методологија.....	5
3	Клучни наоди.....	6
4	Резултати и анализа по тематски области.....	12
4.1	Генерално задоволство од квалитетот на животот во општината	12
4.2	Задоволство од услугите што ги дава општината	18
4.2.1	Мислење на граѓаните за вкупното работење на локалната власт	18
4.2.2	Генерално задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините	19
4.2.3	Задоволство од одделните области и услуги што ги обезбедуваат општините	20
4.2.4	Образование, култура, спорт и рекреација	21
4.2.5	Урбанизам и урбанистичко планирање	23
4.2.6	Локален економски развој	25
4.2.7	Комунални услуги	26
4.2.8	Социјална заштита	28
4.2.9	Заштита на животната средина	30
4.2.10	Противпожарна заштита	31
4.2.11	Здравствена заштита	31
4.2.12	Демократија, транспарентност и отчетност во работата	32
4.2.13	Задоволство од работата на општинската администрација	34
4.3	Малцинства, ранливи категории на граѓани и млади	35
4.4	Корупција	37
4.5	Механизми за учество на граѓаните во процесот на донесување одлуки во општините	39
4.6	Информирање за работењето на општините	46
4.7	Е-услуги на општината	48
4.8	Невладини организации – граѓански здруженија	51
5	Демографија.....	55

1 Вовед и цел на истражувањето

Преку процесот на децентрализација со кој беа пренесени низа надлежности и ресурси согласно Законот за локална самоуправа, општините добија клучна улога во доближувањето на власта до граѓаните, разбирањето и решавањето на локалните проблеми. Граѓаните пак добија можност системски и институционално да се вклучуваат во процесите на одлучување на локално ниво кои влијаат на квалитетот на живот во нивните заедници. Во исто време, акцентот беше ставен на поголема јавност, транспарентност и отчетност во работата на локалната самоуправа. Но, и после повеќе од деценија и пол поминато време, голем број општини сè уште се борат да обезбедат соодветни услуги за своите граѓани.

За да се надминат разликите во испораката на локални услуги за граѓаните, УНДП го спроведува проектот „Пост КОВИД: Општините како двигатели на одржлив развој“, кој има за цел да обезбеди регионалниот и локалниот развој да бидат инклузивни, базирани на докази и да бидат родово чувствителни, и целосно да ги задоволат развојните потреби на најмалку развиените општини чии заедници се најпогодени од пандемијата од КОВИД-19. Проектот е финансиран од Бирото за регионален развој и УНДП и се спроведува од УНДП во партнерство со Бирото за регионален развој и Министерството за локална самоуправа.

Со цел подобро да се разберат перцепциите на граѓаните и да се измери напредокот во решавањето на потребите на заедницата, еден од главните резултати на проектот е да се соберат посеопфатни информации за задоволството на граѓаните од услугите на локалната власт. За таа цел, УНДП го ангажираше Индаго за дизајнирање и спроведување на истражување на задоволство на граѓаните од локалните услуги на репрезентативен примерок од испитаници.

Главната цел на истражувањето е да се добијат податоци за задоволството на граѓаните од локалните услуги за 2022 година, што ќе послужи за дизајнирање основни индикатори на перцепциите на граѓаните за квалитетот на испораката на локалните услуги врз основа на резултатите од истражувањата на јавното мислење спроведени во периодот 2017-2021 година. Наодите од истражувањето ќе послужат како основ за донесување одлуки за сите национални институции, меѓународни организации и други субјекти активни во областа на локалната власт и за идентификација и избор на потенцијални активности што треба да се спроведат во оваа област според Акцискиот план 2021-2023 година, за спроведување на Програмата за одржлив локален развој и децентрализација 2021-2026 година.

Извештајот што следува се состои од клучните наоди, краткиот опис на користената методологија, деталната анализа на секое прашање, како и споредбата (каде што беше можно) со наодите од претходните истражувања спроведени во периодот 2017-2021 година.

2 Методологија

Методологијата што ја користеше Индаго за имплементација на ова квантитативно истражување, односно анкета на јавното мислење, беа директни, лице-во-лице интервјуа во домот на испитаникот, со користење на CAPI (Computer Assisted Personal Interview) техника на собирање податоци. Интервјуто лице-во-лице е најзастапениот метод на собирање податоци од целните групи на испитаници, особено во испитувањето на јавното мислење. Основната предност на оваа метода, особено кога се работи за репрезентативен примерок, е дека резултатите се објективни и лесно можат да се искористат и за дефинирање на генерални заклучоци и наоди. Интервјуата лице-во-лице се користат кога темата на истражувањето бара подлабока и подетална анализа и кога репрезентативноста на примерокот е подеднакво важна.

Согласно целите на проектот, Индаго во соработка со УНДП, го финализираа структурираниот прашалник. Истиот се состоеше од околу 123 прашања поделени на следните тематски области:

- 1) Генерално задоволство од квалитетот на животот во општината
- 2) Задоволство од услугите што ги дава општината
- 3) Задоволство од нивото на демократија, транспарентност и отчетност во работата на општината
- 4) Малцинства, ранливи категории на граѓани и млади
- 5) Корупција
- 6) Механизми за учество на граѓаните во процесот на донесување одлуки во општините
- 7) Информирање за работењето и услугите на општината
- 8) Е-услуги на општината
- 9) Невладини организации - граѓански здруженија
- 10) Демографски податоци на испитаникот.

Целната група на истражувањето беше општата популација во Р. Северна Македонија на возраст од 18 и повеќе години. Истражувањето е спроведено на примерок од 1.000 испитаници кој е национално репрезентативен по статистички региони, место на живеење (урбано/рурално), возраст, пол, и етничка припадност.

Собирањето на податоците беше спроведено на македонски и албански јазик, во периодот од 2 до 16 септември 2022 година.

3 Клучни наоди

Во продолжение следува преглед на клучните наоди во рамките на тематските делови од спроведеното истражување.

Генерално задоволство од квалитетот на животот во општината

- Поголемиот процент од граѓаните продолжува да биде генерално задоволен од квалитетот на животот во нивната општина и тоа: од општината како место за живеење; од квалитетот на животот во општината; од општината како место за одгледување на деца; од општината како место за пензионерите (старите лица); и од безбедноста на заедницата во општината. Во однос на овие пет (5) од вкупно шест (6) опсервирани аспекти на квалитетот на животот во општината, процентот на граѓаните кои се задоволни и целосно задоволни е поголем од оние кои не се задоволни. Најголем процент се задоволни од општината генерално како место на живеење (59%) и од безбедноста на заедницата во нивните општини (58%). Исклучок се забележува во однос на задоволството на граѓаните од општината како место за живеење на ранливите категории на сограѓани. Во однос на овој аспект, скоро ист процент од испитаниците не се задоволни (воопшто не се задоволни и не се задоволни) (35%) како и оние кои се задоволни (34%).
- Споредбената анализа на просечните оценки за секој аспект кој се однесува на квалитетот на животот во општината со оние за периодот 2017 – 2021 год. покажува подобрување на задоволството на граѓаните. Трендот на најниско ниво на задоволство продолжува да биде во однос на општината како место за живеење за ранливите категории на сограѓани што укажува на сериозна потреба општините да вложат напори за идентификување на конкретните потреби и обезбедување подобри услови за живот на овие групи граѓани. Нивото на задоволството со сите останати аспекти оценувани во овој дел е на повисоко ниво од претходните години.
- Над половина од испитаниците (58%) изјавија дека прават разлика помеѓу услугите кои ги дава централната и услугите кои ги дава локалната власт, т.е. општините, и јасно им е каде да се обратат, додека останатите или ретко кога знаат каде да се обратат (26%), или пак воопшто не прават разлика (17%). Споредено со податоците од претходните кругови на ова истражување, последните резултати покажуваат скоро ист процент како во 2021 год. (57%) и 2019 год. (56%), и поголем процент во однос на 2018 год. (53%) и 2020 год. (50%) на оние кои знаат каде да се обратат затоа што прават разлика помеѓу услугите кои ги дава централната и услугите кои ги дава локалната власт.
- Вкупното просечно задоволство на граѓаните од начинот на кој работат општината и јавните претпријатија е на скоро исто ниво (3,0) како претходните години (2,9 во периодот 2018-2021), што претставува вкупна просечна оценка за сите 6 (шест) оценувани аспекти. Споредено со податоците од 2021 год., се забележува повисоко просечно ниво на согласност со сите оценувани аспекти. Доколку се анализираат

просечните оценки за секој одделен аспект по години, се забележува исто или повисоко ниво на согласност на граѓаните во однос на сите оценувани аспекти, особено во однос на следните: *‘Задоволен\на сум од начинот на кој се менаџира општината’* - зголемување од 2,9 во 2017, 3,0 во 2018, 2,9 во 2019, 2020 и 2021 година на 3,2; *‘Градоначалникот и советот ги имаат предвид ставовите и мислењата на граѓаните’* - зголемување од 2,6 во 2017, 2,8 во 2018 и 2019, 2,9 во 2020 и 2,7 во 2021 година на 3,0; *‘Претставниците на мојата општина преземаат мерки за недискриминација на немнозинските етнички заедници’* – зголемување од 2,9 во 2017, 3,0 во 2018 и 2019, 3,1 во 2021 на 3,2. Просечната согласност на граѓаните без скоро никакви промени низ годините е во однос на изјавата *‘Претставниците на мојата општина имаат одговорен пристап кон лицата со посебни потреби’* – од 2,6 во 2017, 2,8 во 2018 и 2019, 2,9 во 2020, 2,8 во 2021 на 2,9 во 2022.

Задоволство од услугите што ги дава општината

- Општо земено, поголем дел од граѓаните (41%) имаат позитивно мислење за вкупното работење на локалната власт и сметаат дека таа работи генерално добро и многу добро. Оние кои го делат негативното мислење се значително помалку (20%). Важно е да се потенцира дека повеќе од една третина (37%) го делат ставот дека локалната власт работи ниту добро, ниту лошо. Просечната оценка на мислењето на граѓаните за вкупното работење на локалната власт изнесува 3,2.
- На прашањето колку се генерално задоволни од услугите што ги обезбедуваат нивните општини, 44% од испитаниците одговорија дека се задоволни или целосно задоволни, додека околу 23% не се задоволни. Една третина се неутрални, односно ниту се задоволни, ниту незадоволни. После две години надолен тренд, последните резултати укажуваат на поголемо задоволство на граѓаните генерално со услугите што ги обезбедуваат општините и, воедно, покажуваат и највисоко ниво на генерално задоволство кај 44% од граѓаните (во 2017 год. овој процент беше 39%, во 2018 год. – 40%, во 2019 год. – 41%, во 2020 – 39%, а во 2021 – 39%). Повисокото ниво на генералното задоволство на граѓаните од услугите што ги обезбедуваат општините се гледа и преку зголемената просечна оценка од 2,97 во 2021 год. на 3,20 оваа година.
- Како и претходните години, највисокото и најниското просечно ниво на задоволство на граѓаните продолжува да биде во однос на истите оценувани области – највисокото во однос на противпожарната заштита (3,59 во 2022 год.), а најниското во однос на локалниот економски развој (2,54 во 2022 год.). Споредено со резултатите од истражувањата спроведени во 2019 и 2021 год. кога беше користен ист прашалник како во 2022 год., компаративната анализа на просечните оценки на задоволството на граѓаните укажува на скоро исто, или повисоко вкупно генерално задоволство на граѓаните од услугите што ги обезбедуваат општините - од 3,21 во 2019, 2,97 во 2021 на 3,20 во 2022. Споредено со 2021 год., граѓаните изразија повисоко ниво на задоволство во однос на сите анализирани области, со исклучок на образование, култура, спорт и рекреација (од 3,24 на 3,23) и социјална заштита (од 2,65 на 2,59) во

однос на кои се забележува скоро исто или малку пониско ниво на задоволство на граѓаните.

Малцинства, ранливи категории на граѓани и млади

- Како и во 2021 год. (51%), највисоко ниво на незадоволство (45%) граѓаните изразија во однос на активностите на општината за подобрување на животот на младите. Во однос на останатите две прашања, 39% од граѓаните одговорија дека воопшто не се задоволни или не се задоволни од активностите на општината за подобрување на животот на ранливите категории граѓани (38% во 2021 год.), а 25% воопшто не се задоволни или не се задоволни од активностите кои ги презема општината за подобрување на животот на малцинствата (26% во 2021 год.).

Корупција

- Процентот на испитаниците (59%) кои го делат мислењето дека корупцијата е многу и донекаде присутна во општините при реализација на нивните надлежности е малку помал од 2021 год. (63%), но поголем од 2018 (55%) и 2019 год. (50%), односно на исто ниво како во 2017 год. (59%). Воедно, процентот на оние кои сметаат дека корупцијата воопшто не е присутна (6%) е на исто ниво како во 2017 год, односно, на малку пониско ниво споредено со 2018 (9%) и 2019 год (8%), но малку повисоко од 2021 год. (5%).
- Инспекторите (23%), директорите на јавните претпријатија и установи на општинско ниво (18%) и градоначалниците (17%) се функциите кои се најподложни на злоупотреби според перцепцијата на граѓаните. Споредено со претходните години, се забележува зголемување на оние кои го делат мислењето дека инспекторите се најподложни на злоупотреба на нивната функција. Компаративната анализа со резултатите од 2021 год, покажува намалување на процентот на оние кои сметаат дека градоначалниците, директорите на јавни претпријатија и установи на општинско ниво и општинската администрација се подложни на злоупотреба на нивните функции, но и зголемување на оние кои го делат ова мислење во врска со советниците.
- Иако како и во 2021 год. на мнозинството (82%) од испитаниците не им било побарано мито од било каков облик, последното истражување покажува помал процент (8%) на оние кои потврдија дека во изминатите 12 месеци нив лично или на некој од нивното потесно семејство им биле подабарани пари, стока или услуга за завршување или забрзување на некоја работа во општината – овој процент беше 5% во 2017 год., 6% во 2018 и 2019 год. и 10% во 2021 год.
- Последните податоци откриваат зголемување на оние кои го делат мислењето дека во општините денес има значително помалку или малку помалку корупција (18%) после постојан годишен надолен тренд (од 24% во 2017, 21% - 2018, 17% - 2019 на 13% во 2021 год.). Сепак, како и во претходните години, најголем дел од испитаниците (45%) сметаат дека нема промени во однос на присутноста на корупција во општините споредено со периодот пред 12 месеци и дека таа е на исто ниво, што само по себе е индикација дека општините или не преземаат доволно мерки за сузбивање на оваа појава на локално ниво или тие мерки не се ефективни.

Механизми за учество и учество на граѓаните во процесот на донесување на одлуки во општините

- Половина (50%) од испитаниците сметаат дека начинот на кој е организирана општината воопшто не овозможува или во многу мала мера овозможува вклучување на граѓаните во процесот на одлучување на локално ниво. Оние кои се попозитивни и сметаат дека сепак им е овозможено на луѓето како нив да учествуваат во носење на локалните одлуки се значително помалку (9%).
- Споредено со резултатите од 2021 год., додека процентот на оние кои сметаат дека начинот на кој е организирана општината воопшто не овозможува или во многу мала мера овозможува вклучување на граѓаните во процесот на одлучување на локално ниво е помал (намалување од 59% во 2021 год. на 50%), процентот на оние кои се попозитивни и го делат спротивниот став е на исто ниво првенствено како резултат на зголемениот процент на испитаници (од 23% во 2021 год. на 30%) кои сметаат дека начинот на кој е организирана општината до некаде овозможува вклучување на граѓаните во процесот на одлучување на локално ниво, што може да биде индикација на евентуални напори вложени од страна на општините да овозможат поголемо учество на граѓаните на локално ниво.
- Граѓанското директно учество преку активности и механизми на општината поврзани со носење политики или одлуки од локално значење и преку поднесување предлози/иницијативи продолжува да биде на ниско ниво. Имено, мнозинството од граѓаните (зголемување од 84% во 2021 год. на 87%) не учествувале ниту во активности поврзани со носење политики или одлуки на локално ниво, ниту поднеле предлог/иницијатива за решавање на некој проблем (прашање) во надлежност на општината. Исто како минатата година, 8% одговориле потврдно дека учествувале во активност или активности на општината, и 6% (8% во 2021 год.) дека имаат поднесено предлог или иницијатива.
- Што се однесува до причините заради кои граѓаните не учествуваат во процесот на донесување одлуки на локално ниво, нема поголеми промени. Како и претходно, повеќе од една четвртина (28%) од испитаниците немаат посебна причина зошто ниту учествувале во активности поврзани со носење политики или одлуки на локално ниво, ниту поднеле предлог/иницијатива за решавање на некој проблем (прашање) во надлежност на општината. Од друга страна, 22% од испитаниците сметаат дека со тоа нема да можат ништо да сменат, ист процент (13%) одговорија дека не сакаат лично да се истакнуваат или дека немаат време, додека пак за 12% од испитаниците причината поради која не учествуваат во процесот на донесување одлуки е нивното верување дека општината нема да биде заинтересирана за нивното учество.
- Значително поголем процент (52%) од анкетираниите граѓани во 2022 год. се согласуваат дека жените подеднакво учествуваат во процесот на донесување одлуки од страна на локалната власт како и мажите од оние кои не го делат ова мислење (36%). Споредено со претходните години, најновите резултати се попозитивни споредено со резултатите од 2017, 2019 и 2021 год., а понегативни од резултатите добиени во 2018 и 2020 год. Кога станува збор за учеството на младите во процесот на донесување одлуки од страна на локалната власт, оние кои се согласуваат со тоа се значително помалку (29%) од процентот на испитаниците кои не го делат ова мислење (57%).

Информирање за работењето и услугите на општината

- Додека помал процент од испитаниците од порано (29%) одговорија дека се информирани за работењето и услугите на општините, поголем процент (39%) изјавиле дека не се информирани. Оние кои одговорија дека ниту се информирани ниту не се, се малку повеќе (32%) во однос на минатата година (29%).
- Локалните медиуми продолжуваат да бидат најголем извор на информации за работењето и услугите на општините за повеќе од половина од испитаниците – 51%. Како останати извори на информации се споменуваат веб страницата на општината (28%), пријателите, колегите, семејството и роднините (14%), како и јавните дебати и собири (9%). Продолжува трендот на низок степен на информирање од билтенот на општината, огласните табли во месните заедници и во општините и од општинскиот весник.

Е-услуги на општината

- Ниско ниво на свесност и знаење на граѓаните за е-услугите на општините продолжува и оваа година. Одговорите повторно посочуваат дека граѓаните генерално ги поистоветуваат е-услугите со информациите кои можат да ги најдат на Интернет, и сл. Најголем процент од испитаниците (53%) не знаат дали нивната општина дава е-услуги, 35% одговорија дека нивната општина не дава е-услуги, а само 12% одговорија потврдно. Споредено со резултатите од претходно спроведените истражувања, се забележува скоро исто ниво на свесност на граѓаните за општинските е-услуги споредено со минатата година, но пониско ниво споредено со 2020 год.
- Испитаниците кои одговорија потврдно дека нивната општина дава е-услуги, изјавија дека станува збор за следните услуги: интернет страна на општината/информации за активностите (24%), градежна дозвола/одобрение за градба (18%), катастар и геодетски работи (15%), и изводи (14%).
- Мнозинството (66%) од анкетираниите кои потврдиле дека нивната општина обезбедува и е-услуги, истите не ги користат, додека 32% одговориле дека ги користат. Споредено со 2019 и 2021 год., се забележува пониско ниво на користење на е-услугите од страна на испитаниците, додека споредено со 2020 год. нивото на користење на е-услугите е на исто ниво.
- Како и претходната година, над две третини од граѓаните (67%) не знаат кои е-услуги би сакале да ги даваат општините во моментов. Од оние кои имаат идеја за овој тип услуги, најголем процент (7%) одговорија дека би сакале тоа да бидат личните документи, но и сите активности/услуги што ги обезбедува општината (4%), е-услуги од сферата на работењето на јавните претпријатија или комунални услуги (4%) како и даноци и такси (4%).

Невладини организации – граѓански здруженија

- Резултатите од последното истражување откриваат најниско ниво на свесност на граѓаните за невладините организации во нивните општини, но и најниско ниво на

мотивираност за учество во активности на граѓанските здруженија. Имено, свесноста (само-оценета) на граѓаните за невладините организации во нивните општини е на пониско ниво од претходните години – најмал процент (17%) од испитаниците споредено со сите претходни истражувања изјавија дека се запознаени, а повеќе од половина (55%) дека не се запознаени, што е на највисоко ниво досега.

- Што се однесува до мотивираноста да учествуваат во активности на граѓанските здруженија, за разлика од 2020 (41%) и 2021 год. (50%), кога степенот на мотивираноста беше на највисоко ниво, оваа година над половина од испитаниците се изјаснија дека не се мотивирани (55%) а значително помалку (17%) дека се мотивирани.
- Во однос на тоа дали постои соработка помеѓу општината и невладиниот сектор, процентот на оние кои го делат тоа мислење (28%) и на оние кои не сметаат дека е така (28%) е идентичен. Споредено со 2021 год., додека оние кои го делат мислењето дека постои овој вид на соработка е на исто ниво (27% во 2021 год., 28% во 2022 год.), оние кои не се согласуваат се малку помалку (мало намалување од 30% во 2021 год. на 28%). Но, како и претходно, значителен е процентот на оние кои не знаат (мало зголемување од 43% во 2021 год. на 45%) дали постои овој вид на соработка што повторно укажува на потреба од поголемо информирање, како од страна на невладините организации, така и од страна на општините.
- Како и во 2021 год. (33%), најголем процент (34%) го делат ставот (главно или целосно се согласуваат) дека соработката помеѓу граѓанските здруженија/НВО и општината ќе ги подобри услугите што ги нуди општината. За разлика од податоците од минатата година, кога ова беше и единствената изјава во однос на која поголем дел од испитаниците се согласуваат отколку што не се согласуваат, резултатите од најновото истражување откриваат дека тоа е случај во однос на четири (4) од пет (5) изјави, и тоа: граѓанските здруженија/НВО во општината ги поттикнуваат граѓаните да предлагаат решенија за локалните проблеми и да се вклучуваат во работата на локална самоуправа, соработката помеѓу граѓанските здруженија/НВО и општината ќе ги подобри услугите што ги нуди општината, некои услуги би се подобриле ако општината целосно ги предаде на НВО и некои услуги би се подобриле ако општината целосно ги предаде на компаниите.
- Исклучок е во однос на изјавата дека граѓанските здруженија/НВО во општината дејствуваат според приоритетите на граѓаните со која еднаков дел од испитаниците се согласуваат (26%), односно не се согласуваат (25%). Ова е вооедно и аспектот со кој најмал процент од испитаниците се согласуваат, што укажува дека и покрај фактот што по својата природа, граѓанските организации би требало да дејствуваат според приоритетите на граѓаните, граѓаните не ги гледаат како такви.

4 Резултати и анализа по тематски области

Во овој дел од Извештајот следува детална анализа и графичка презентација на резултатите за секое прашање од одделните тематски области опфатени со прашалникот. Како што е напоменато и претходно, секаде каде што беше можно, резултатите од ова истражување се споредени со резултатите од претходните истражувања спроведени во периодот помеѓу 2017 и 2021 година. Важно е да се напомене дека заради тоа што истражувањето спроведено во 2020 год. не ги вклучи сите аспекти од секоја област опфатени со претходните и ова истражување, во одредени делови од Извештајот, компаративната анализа е правена со резултатите од 2017, 2018, 2019 и 2021 год.

4.1 Генерално задоволство од квалитетот на животот во општината

Првиот дел од истражувањето беше дизајниран со цел да го идентификува нивото на генералното задоволство на испитаниците од нивните општини, пред сè, како место за живеење, но и степенот на задоволство од менаџирањето на општините. Во овој дел, испитаниците, исто така, беа прашани да дадат оценка на своето знаење дали прават разлика помеѓу услугите кои ги дава централната и услугите на локалната власт, т.е. општините.

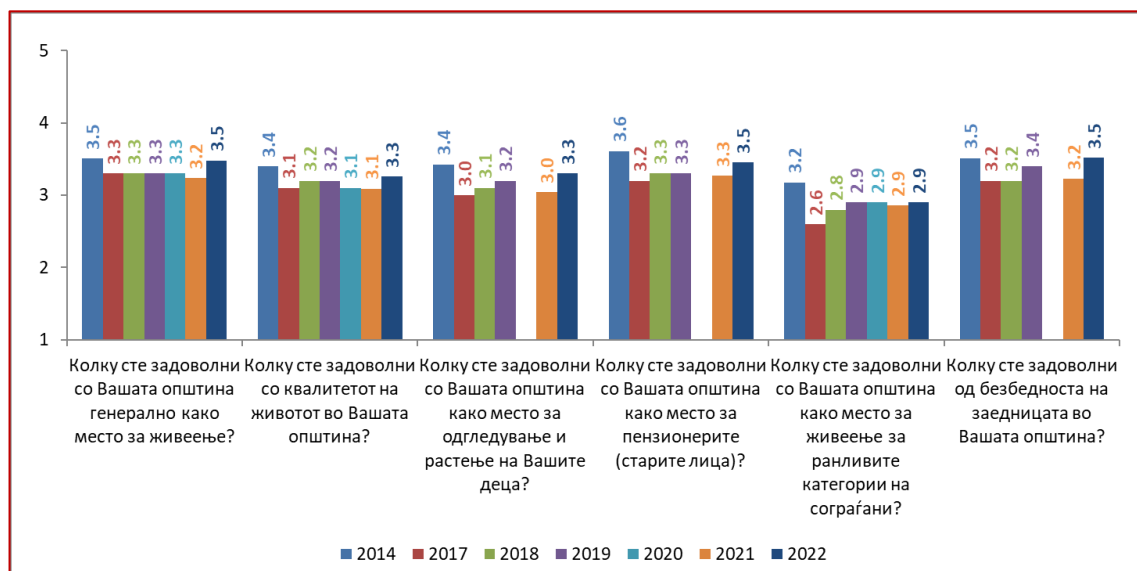
Генерално, поголемиот процент од граѓаните продолжува да биде задоволен од квалитетот на животот во нивната општина и тоа: од општината како место за живеење; од квалитетот на животот во општината; од општината како место за одгледување на деца; од општината како место за пензионерите (старите лица); и од безбедноста на заедницата во општината (*Графикон 1*). Во однос на овие пет (5) од вкупно шест (6) опсервирани аспекти на квалитетот на животот во општината, процентот на граѓаните кои се задоволни и целосно задоволни е поголем од оние кои не се задоволни. Најголем процент се задоволни од општината генерално како место на живеење (59%) и од безбедноста на заедницата во нивните општини (58%).

Исклучок се забележува во однос на задоволството на граѓаните од општината како место за живеење на ранливите категории на сограѓани. Во однос на овој аспект, скоро ист процент од испитаниците не се задоволни (воопшто не се задоволни и не се задоволни) (35%) како и оние кои се задоволни (34%).

Графикон 1 – Степен на задоволство на граѓаните од квалитетот на животот во општината - % (2022 год.)

Просечните оценки за секој од оценуваните аспекти (Графикон 2) во ова истражување не покажуваат значително големи разлики во степенот на задоволството на граѓаните од оценуваните аспекти поврзани со квалитетот на животот во општината. Малку повисоко просечно ниво (3,5) на задоволство од животот во општините, граѓаните изразија во однос на општините генерално како место за живеење, но и како место за живеење на пензионираниите (старите лица) и од безбедноста на заедницата во нивните општини. Најниска просечна оценка е во однос на општината како место за живеење за ранливите категории на сограѓани – 2,9.

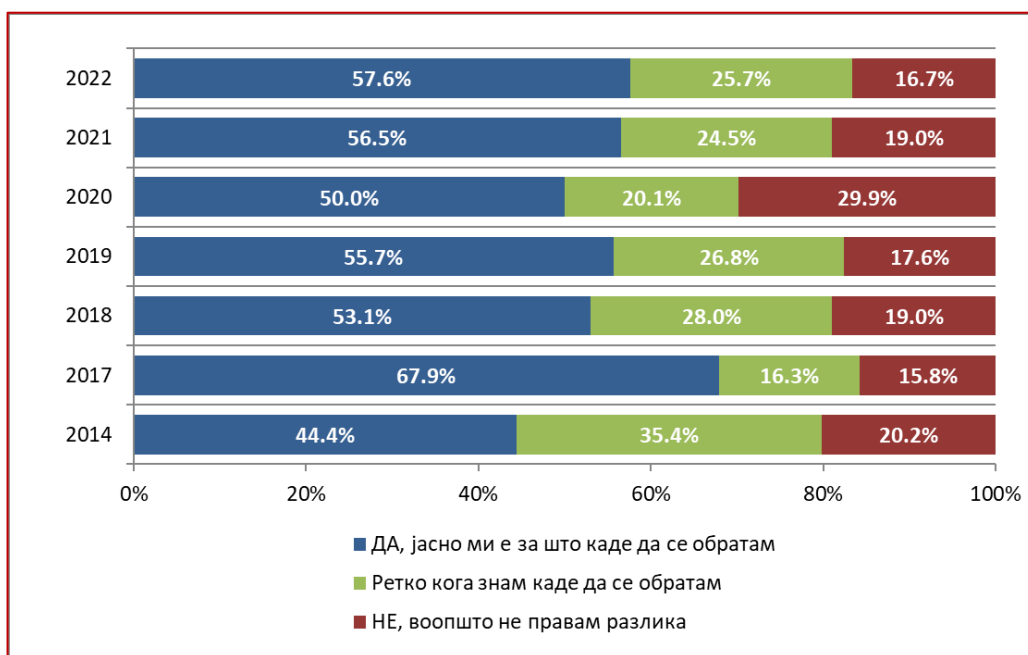
Графикон 2 - Степен на задоволство на граѓаните од квалитетот на животот во општината – просечни оценки по години

Споредбената анализа на просечните оценки за секој аспект кој се однесува на квалитетот на животот во општината со оние за периодот 2017 – 2021 година покажува подобрување на

задоволството на граѓаните. Трендот на најниско ниво на задоволство продолжува да биде во однос на општината како место за живеење за ранливите категории на сограѓани што укажува на сериозна потреба општините да вложат напори за идентификување на конкретните потреби и обезбедување подобри услови за живот и на овие групи граѓани. Нивото на задоволството со сите останати аспекти оценувани во овој дел е на повисоко ниво од претходните години.

Анализата на најновите податоци по демографските карактеристики на испитаниците покажува одредени статистички значајни разлики во степенот на задоволството на граѓаните во врска со живеењето во нивните општини. Имено, додека нема позначајни разлики во степенот на задоволството по пол, местото на живеење и етничката припадност, кај испитаниците на возраст 65 и повеќе години (65%) се забележува повисок степен на задоволството генерално од општината како место за живеење споредено со останатите возрасни групи, како и кај испитаниците од Југоистичниот плански регион (72%) споредено со оние од другите региони, но и кај испитаниците со завршено високо образование (65%) и кај вработените во јавниот сектор (69%) споредено со останатите испитаници. Во однос на останатите аспекти разгледувани во овој дел од истражувањето, испитаниците од албанска етничка група се понезадоволни од оние од македонска и други етнички групи, и тоа во однос на општината како место за одгледување и растење деца (Албанци – 31%, Македонци – 22% и други етнички групи – 17% не се задоволни), општината како место за пензионерите (старите лица) (Албанци – 26%, Македонци – 19% и други етнички групи – 17% не се задоволни) и во однос на општината како место за живеење за ранливите категории на сограѓани (Албанци – 42%, Македонци – 32% и други етнички групи – 36% не се задоволни).

На прашањето *‘Дали правите разлика помеѓу услугите кои ги дава централната и услугите кои ги дава локалната власт, т.е. општините’*, над половина од испитаниците (58%) изјавија дека прават разлика и јасно им е каде да се обратат, додека останатите или ретко кога знаат каде да се обратат (26%), или пак воопшто не прават разлика (17%) (*Графикон 3*). Споредено со податоците од претходните кругови на ова истражување, последните резултати покажуваат скоро ист процент како во 2021 год. (57%) и 2019 год. (56%), и поголем процент во однос на 2018 год. (53%) и 2020 год. (50%) на оние кои знаат каде да се обратат затоа што прават разлика помеѓу услугите кои ги дава централната и услугите кои ги дава локалната власт. Граѓаните кои изјавиле дека прават разлика помеѓу услугите на централната и локалната власт биле најмногу во 2017 год. (68%) а најмалку во 2014 год. (44%).

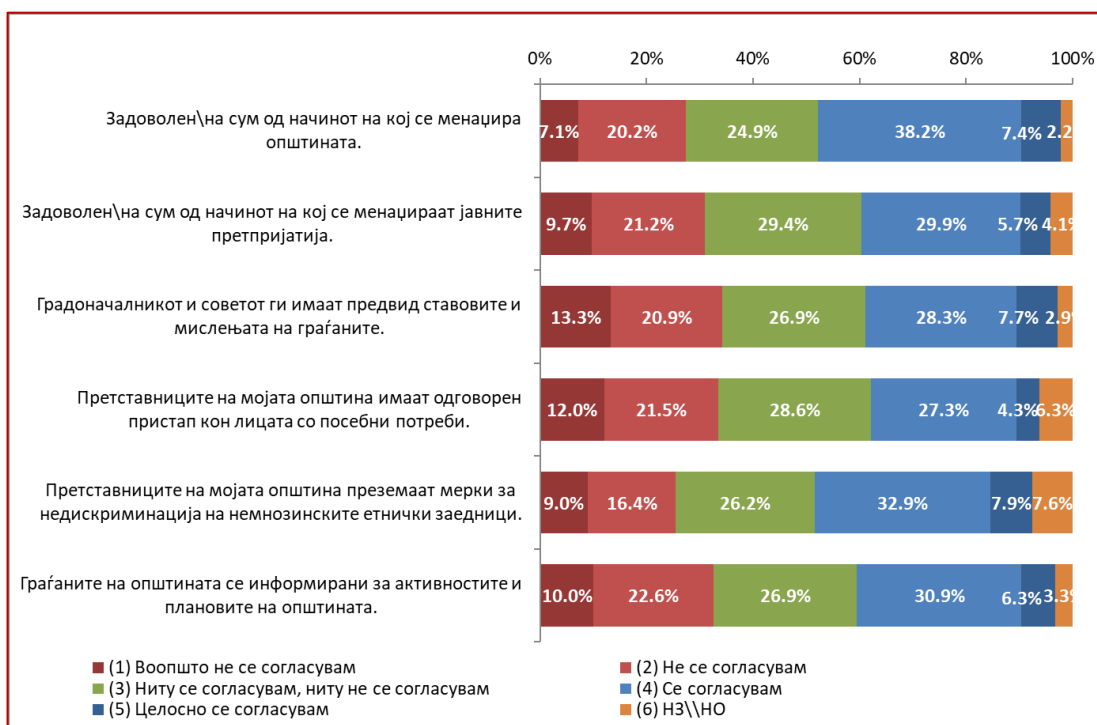

Графикон 3 - Дали правите разлика помеѓу услугите кои ги дава централната и услугите кои ги дава локалната власт, т.е. општините? – % по години

Оние што воопшто не прават разлика помеѓу услугите кои ги дава централната и услугите кои ги дава локалната власт се наоѓаат повеќе помеѓу жените (21%) отколку мажите (13%), помеѓу најмладите испитаници на возраст од 18-24 години (31%), како и оние кои живеат во Североисточниот (36%) плански регион.

Следниот дел на анализата се однесува на перцепциите на граѓаните за неколку аспекти поврзани со работата на општините.

Податоците од последното истражување покажуваат дека најголемиот процент од испитаниците (46%) се согласуваат или целосно се согласуваат со изјавата дека се задоволни од начинот на кој се менаџира нивната општина (Графикон 4). Понатаму, околу 41% од испитаниците се согласуваат или целосно се согласуваат со тоа дека претставниците на нивната општина преземаат мерки за недискриминација на немнозинските етнички заедници, додека пак 37% се согласуваат или целосно се согласуваат дека граѓаните на општината се информирани за активностите и плановите на општината, односно 36% се согласуваат или целосно согласуваат со изјавите дека се задоволни од начинот на кој се менаџираат јавните претпријатија и дека градоначалникот и советот ги имаат предвид ставовите и мислењата на граѓаните. Најниско ниво на согласност се забележува во однос на изјавата 'Претставниците на мојата општина имаат одговорен пристап кон лицата со посебни потреби' (32% се согласуваат или целосно согласуваат).

Графикон 4 - Степен на согласност на граѓаните со одредени аспекти поврзани со работата на општината – % (2022 год.)

Она што треба да се истакне е дека процентот на оние кои се согласуваат (агрегирани одговори на се согласувам и целосно се согласувам) е поголем од оние кои не се согласуваат (агрегирани одговори на воопшто не се согласувам и не се согласувам) дека се задоволни во однос на следните пет (5) оценувани аспекти во овој дел од истражувањето:

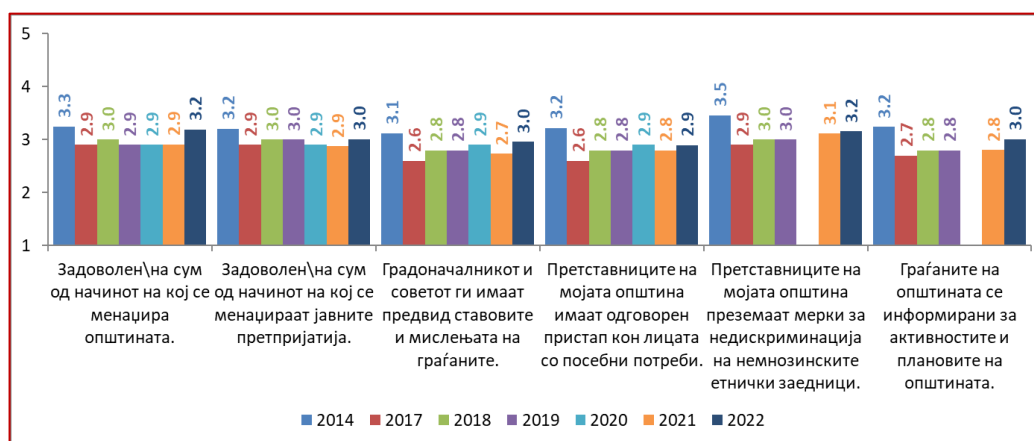
- Задоволен\на сум од начинот на кој се менаџира општината (27% не се согласуваат, а 46% се согласуваат);
- Задоволен\на сум од начинот на кој се менаџираат јавните претпријатија (31% не се согласуваат, а 36% се согласуваат);
- Градоначалникот и советот ги имаат предвид ставовите и мислењата на граѓаните (34% не се согласуваат, а 36% се согласуваат);
- Претставниците на мојата општина преземаат мерки за недискриминација на немнозинските етнички заедници (25% не се согласуваат, а 41% се согласуваат);
- Граѓаните на општината се информирани за активностите и плановите на општината (33% не се согласуваат, а 37% се согласуваат).

Од друга страна, во однос на изјавата 'Претставниците на мојата општина имаат одговорен пристап кон лицата со посебни потреби' малку е поголем бројот на граѓаните кои не се согласуваат со истата (34%) споредено со оние кои се согласуваат (32%).

Вкупното просечно задоволство на граѓаните од начинот на кој работат општината и јавните претпријатија (Графикон 5) е на скоро исто ниво (3,0) како претходните години (2,9 во периодот 2018-2021), што претставува вкупна просечна оценка за сите 6 (шест) оценувани аспекти.

Споредено со податоците од 2021 година, се забележува повисоко просечно ниво на согласност со сите оценувани аспекти. Доколку се анализираат просечните оценки за секој одделен аспект по години (Графикон 5), се забележува исто или повисоко ниво на согласност на граѓаните во однос на сите оценувани аспекти, особено во однос на следните:

- 'Задоволен\на сум од начинот на кој се менаџира општината' - зголемување од 2,9 во 2017, 3,0 во 2018, 2,9 во 2019, 2020 и 2021 година на 3,2 во 2022 година;
- 'Градоначалникот и советот ги имаат предвид ставовите и мислењата на граѓаните' - зголемување од 2,6 во 2017, 2,8 во 2018 и 2019, 2,9 во 2020 и 2,7 во 2021 година на 3,0 во 2022 година;
- 'Претставниците на мојата општина преземаат мерки за недискриминација на немнозинските етнички заедници' – зголемување од 2,9 во 2017, 3,0 во 2018 и 2019, 3,1 во 2021 на 3,2 во 2022 година.

Графикон 5 - Степен на согласност на граѓаните со одредени аспекти поврзани со работата на општината и јавните претпријатија – просечни оценки по години

Просечната согласност на граѓаните без скоро никакви промени низ годините е во однос на изјавата 'Претставниците на мојата општина имаат одговорен пристап кон лицата со посебни потреби' – од 2,6 во 2017, 2,8 во 2018 и 2019, 2,9 во 2020, 2,8 во 2021 на 2,9 во 2022. Ова укажува на потреба од поголеми напори на локалните власти да им обезбедат подобри услови за живот на лицата со попреченост со цел нивното поголемо вклучување во општествените случувања. Во исто време, и покрај подобрувањето на средната оценка на задоволството во однос на минатите години, задоволството на граѓаните од тоа колку избраните локални претставници ги имаат предвид ставовите и мислењата на граѓаните во донесувањето на одлуки од локално значење, како и од степенот на информираност на граѓаните за активностите и плановите на општината, е сè уште на релативно ниско ниво, што укажува на потреба од поконкретна анализа на причините за вакво задоволство и од дополнителни напори за подобрување на процесот на вклучување и информирање на граѓаните. Сепак, тука треба да се нагласи дека за успешност на овој процес, потребен е и поголем интерес на самите граѓани за учество во процесот на одлучување преку различни достапни механизми како и за добивање информации за тековните и планираните активности на локално ниво.

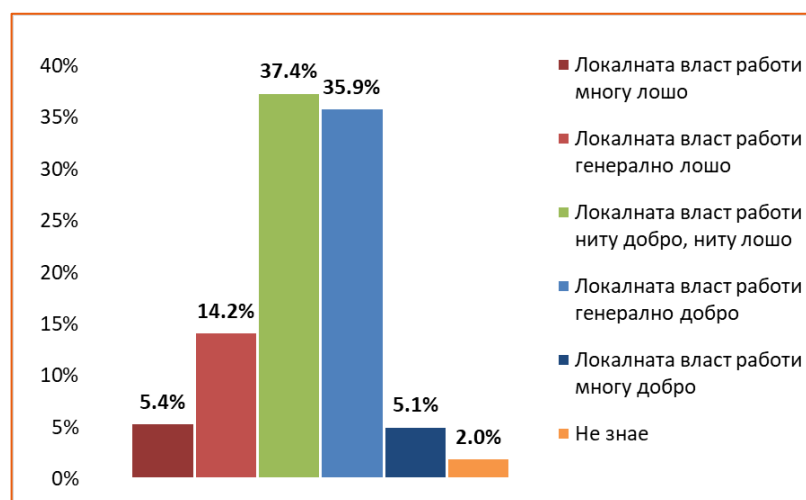
4.2 Задоволство од услугите што ги дава општината

Втората тематска област од истражувањето имаше за цел да обезбеди одговори за мислењето на граѓаните за вкупното работење на локалната власт во нивните општини, што беше воведено како ново прашање. Во исто време, прашањата во овој дел беа фокусирани на добивање информации и за нивото на задоволството на граѓаните од услугите што ги дава општината, на скала од 1 до 5, каде 1 значи 'воопшто не сум задоволен/-на' а 5 значи 'целосно сум задоволен/-на', во однос на генералното задоволство од услугите, како и од одделните услуги од надлежност на општините, и тоа во однос на следните области: 1) Образование, култура, спорт и рекреација, 2) Урбанизам и урбанистичко планирање, 3) Локален економски развој, 4) Комунални услуги, 5) Социјална заштита, 6) Заштита на животната средина, 7) Противпожарна заштита, 8) Здравствена заштита, 9) Демократија, транспарентност и отчетност во работата.

Исто така, во овој дел граѓаните беа прашани да го искажат своето задоволство и од работата на општинската администрација, како и дали сметаат дека месните заедници треба да имаат поголема улога во локалната самоуправа.

4.2.1 Мислење на граѓаните за вкупното работење на локалната власт

Општо земено, поголем дел од граѓаните (41%) имаат позитивно мислење за вкупното работење на локалната власт и сметаат дека таа работи генерално добро и многу добро (Графикон 6). Оние кои го делат негативното мислење се значително помалку (20%). Важно е да се потенцира дека повеќе од една третина (37%) го делат ставот дека локалната власт работи ниту добро, ниту лошо. Просечната оценка на мислењето на граѓаните за вкупното работење на локалната власт изнесува 3,2.

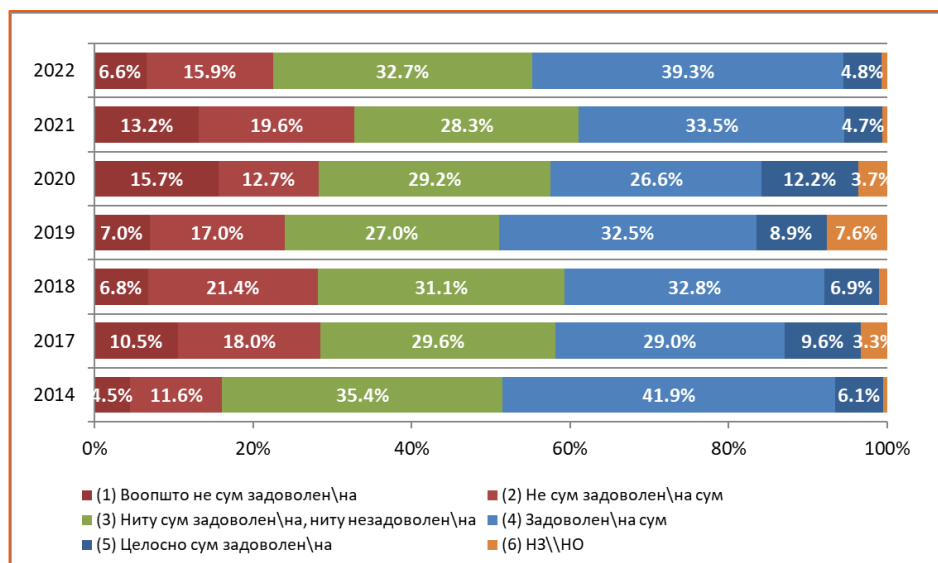
Графикон 6 - Мислење на граѓаните за вкупното работење на локалната власт – % (2022 год.)

Анализата по демографските карактеристики на испитаниците укажува на одредени разлики во оценката на испитаниците на вкупното работење на општините. Имено, мажите (22%), испитаниците на возраст од 35-44 години (26%), оние кои живеат во Североисточниот

плански регион (36%) и невработените (29%) го оценуваат вкупното општинско работење понегативно од останатите. Од друга страна, оние кои се попозитивни во нивната оценка на работењето на општините се наоѓаат најмногу помеѓу испитаниците на возраст 45-54 години (47%), оние кои живеат во Вардарскиот и Југозападниот регион (53%) и домаќинките (52%) и вработените во јавниот сектор (49%). Во однос на местото на живеење (урбано или рурално) и етничката припадност на испитаниците, не се забележуваат позначителни разлики во нивното мислење.

4.2.2 Генерално задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините

На прашањето колку се генерално задоволни од услугите што ги обезбедуваат нивните општини, 44% од испитаниците одговорија дека се задоволни или целосно задоволни, додека околу 23% не се задоволни (Графикон 7). Една третина се неутрални, односно ниту се задоволни, ниту незадоволни. После две години надолен тренд, последните резултати укажуваат на поголемо генерално задоволство на граѓаните со услугите што ги обезбедуваат општините и, воедно, покажуваат и највисоко ниво на генерално задоволство кај 44% од граѓаните (во 2017 год. овој процент беше 39%, во 2018 год. – 40%, во 2019 год. – 41%, во 2020 – 39%, а во 2021 – 39%).

Графикон 7 – Генерално задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините – % по години

Анализата по демографските карактеристики на испитаниците не укажува статистички значајни разлики во однос на генералното задоволство од услугите на општините по пол и место на живеење. Од друга страна, испитаниците кои живеат во Вардарскиот регион (59%) се позадоволни, додека оние од Североисточниот (34%) се понезадоволни од услугите на општините од оние од другите региони. Во однос на степенот на образование, најголемо задоволство се забележува кај испитаниците со основно и високо образование (47%), како и кај вработените во јавниот сектор (53%) споредено со останатите.

Повисокото ниво на генералното задоволство на граѓаните од услугите што ги обезбедуваат општините се гледа и преку зголемената просечна оценка која оваа година изнесува 3,20.

	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ГЕНЕРАЛНО задоволство од услугите што ги обезбедува општината	3.34	3.09	3.12	3.21	3.10	2.97	3.20

Табела 1 – Генерално задоволство од услугите што ги обезбедува општината – просечни оценки по години

4.2.3 Задоволство од одделните области и услуги што ги обезбедуваат општините

Како и претходните години, највисокото и најниското просечно ниво на задоволство на граѓаните продолжува да биде во однос на истите оценувани области – највисокото во однос на противпожарната заштита (3,59 во 2022 год.), а најниското во однос на локалниот економски развој (2,54 во 2022 год.) (Табела 2). Споредено со резултатите од истражувањата спроведени во 2019 и 2021 год. кога беше користен ист прашалник како во 2022 год.¹, компаративната анализа на просечните оценки на задоволството на граѓаните укажува на скоро исто, или повисоко вкупно генерално задоволство на граѓаните од услугите што ги обезбедуваат општините - од 3,21 во 2019, 2,97 во 2021 на 3,20 во 2022. Споредено со 2021 год., граѓаните изразија повисоко ниво на задоволство во однос на сите анализирани области, со исклучок на образование, култура, спорт и рекреација (од 3,24 на 3,23) и социјална заштита (од 2,65 на 2,59) во однос на кои се забележува скоро исто или малку пониско ниво на задоволство на граѓаните.

	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Генерално задоволство од услугите што ги обезбедува општината	3.34	3.09	3.12	3.21	3.10	2.97	3.20
Образование, култура, спорт и рекреација²	3.58	3.16	3.15	3.20	3.40	3.24 (13 аспекти) / 3.20 (9 аспекти)	3.23 (13 аспекти) / 3.19 (9 аспекти)
Урбанизам и урбанистичко планирање	3.26	2.67	2.78	2.73	2.93	2.71	2.84
Локален економски развој	2.90	2.44	2.43	2.46	2.60	2.51	2.54
Комунални услуги	3.30	2.89	2.94	2.99	3.02	3.04	3.10
Социјална заштита	2.99	2.33	2.32	2.58	2.82	2.65	2.59
Заштита на животната	3.22	2.52	2.48	2.68	2.70	2.60	2.75

¹ Како што е веќе напоменато, заради тоа што истражувањето спроведено во 2020 год. дополнително се фокусираше врз прашања поврзани со Ковид-19 и ефектите од пандемијата и не ги вклучи сите аспекти од секоја област опфатени со претходните истражувања како и со она од 2021 год., компаративната анализа се прави со резултатите од претходните години.

² За потребите на истражувањето спроведено во 2021 год. во делот што се однесуваше на сферата на Образование, култура, спорт и рекреација, беа додадени 4 нови аспекти на листата од 9 аспекти кои беа дел од истражувањата спроведени во периодот 2014, и 2017-2019 год. Од таа причина, за оваа област од надлежност на општината, презентирани се податоците за сите 13 аспекти, но и просечната оценка за 9 аспекти заради споредување со податоците од претходните години.

	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022
средина							
Противпожарна заштита	3.80	3.50	3.50	3.36	/	3.40	3.59
Здравство и здравствена заштита на локално ниво	3.25	3.08	3.08	3.01	3.10	2.89	3.00
Демократија, транспарентност и отчетност во работата	3.04	2.54	2.61	2.70	2.70	2.66	2.81

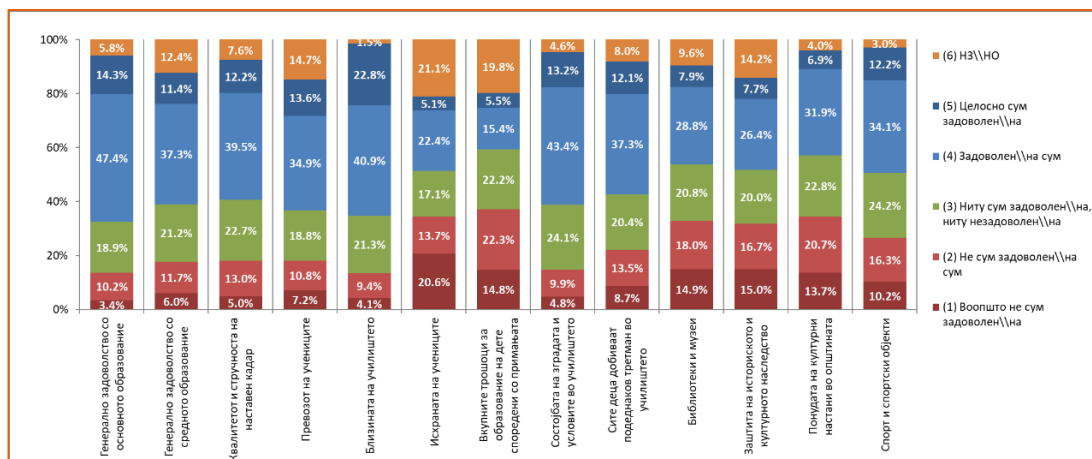
Табела 2 – Задоволство од одделните области и услуги што ги обезбедуваат општините – просечни оценки по области по години

4.2.4 Образование, култура, спорт и рекреација

Првата група на локални надлежности (Графикон 8) за која се бараше оценка на задоволството на граѓаните е *Образование, култура, спорт и рекреација*. Вкупната просечна оценка за 2022 год. е 3,23 за сите 13 аспекти кои беа предмет на оценка на задоволството на граѓаните (просечната оценка за 9 аспекти кои беа предмет на оценка во претходните истражувања е 3,19).

Како и во 2021 год., општо земено, граѓаните изразија поголемо задоволство отколку незадоволство со сите услуги што ги добиваат од општините оценувани како дел од оваа област, со исклучок на исхраната на учениците и вкупните трошоци за образованието на децата споредени со примањата, во однос на што граѓаните изразија поголемо незадоволство отколку задоволство.

Во однос на евалуираните аспекти од областа на образованието, граѓаните продолжуваат да бидат најзадоволни во однос на близината на училиштето (64% изјавиле дека се задоволни или целосно задоволни), потоа во однос на генералното задоволство со основното образование (62% од испитаниците одговориле дека се задоволни или целосно задоволни). Најниското ниво на задоволство продолжува да биде во однос на исхраната на децата (само 28% одговориле дека се задоволни или целосно задоволни) и на вкупните трошоци за образование на детето споредени со примањата (само 21% изјавиле дека се задоволни или целосно задоволни).

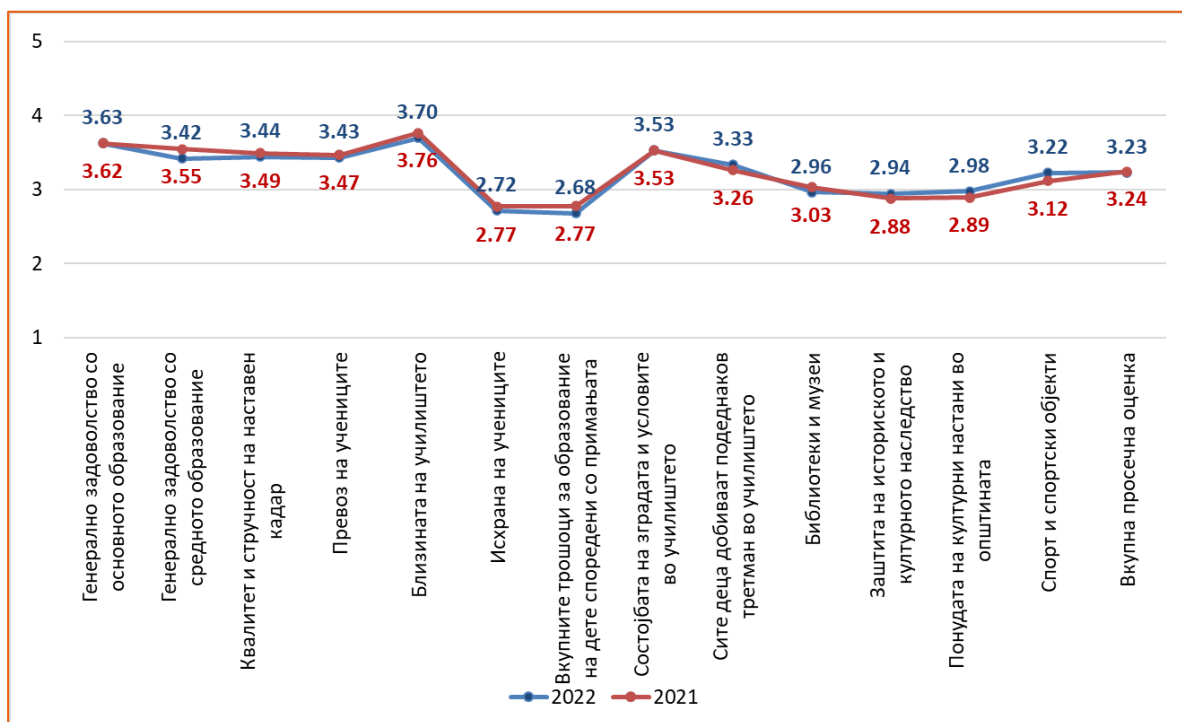

Графикон 8 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на образование, култура, спорт и рекреација – % (2022 год.)

Што се однесува до културата, спортот и рекреацијата, граѓаните се најзадоволни во однос на спортот и спортските објекти (46% одговориле дека се задоволни или целосно задоволни), додека најниското задоволство е во однос на заштита на историското и културното наследство (34% од испитаниците одговориле дека се задоволни или целосно задоволни со услугите што ги обезбедува општината во овој дел).

Како што е претходно кажано, вкупната просечна оценка за сите 13 аспекти кои беа предмет на евалуација на задоволството од страна на граѓаните (Графикон 9) во 2022 год. во областа на образованието, културата и спортот е 3,23. Близината на училиштето е оценета со највисока просечна оценка (3,70) а вкупните трошоци за образование на децата споредени со примањата со најниска (2,68).

Компаративната анализа со резултатите од 2021 год. (Графикон 9) покажува подобрување на задоволството на граѓаните во однос на дел од аспектите кои беа предмет на оценка во овој дел од истражувањето, и тоа во однос на тоа дека сите деца добиваат подеднаков третман во училиштето (од 3,26 на 3,33), заштитата на историското и културното наследство (од 2,88 на 2,94), понудата на културни настани во општината (од 3,12 на 3,22) и генералното задоволство со спорт и спортски објекти (од 3,12 на 3,22).

Графикон 9 – Задоволство од услуги што ги обезбедуваат општините во областа на образование, култура, спорт и рекреација – просечни оценки за 2021 и 2022 год.

Од друга страна, најновите резултати покажуваат и одредено намалување на просечното задоволство на граѓаните од поголемиот дел од оценуваните аспекти. Најголемо намалување на задоволството на граѓаните е во однос на средното образование (од 3,55 на 3,42).

Вкупната просечна оценка во областа на образованието, културата, спортот и рекреацијата за 9 аспекти за кои може да се следи трендот по години е скоро на исто ниво (3,19) како во 2019 и 2021 год. (3,20) (Табела 3).

Поконкретно, споредено со резултатите од 2021 год. за деветте аспекти, се забележува повисоко ниво на задоволство на граѓаните во однос на спортот и спортските објекти (од 3,12 на 3,22), понудата на културни настани во општината (од 2,89 на 2,98) и заштитата на историското и културното наследство (од 2,88 на 2,94) додека пад на задоволството се забележува особено во однос на генералното задоволство со средното образование (од 3,55 на 3,42). Од друга страна, споредено со резултатите од 2019 год., покрај зголемувањето на задоволството на граѓаните генерално со основното образование (од 3,49 на 3,63), генералното задоволство со средното образование (од 3,29 на 3,42), квалитетот и стручноста на наставниот кадар (од 3,32 на 3,44), се забележува и намалување на задоволството на граѓаните од одредени аспекти, особено во однос на исхраната на учениците (од 3,14 на 2,72) и понудата на културни настани во општината (3,06 на 2,98).

	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Генерално задоволство со основното образование	3.68	3.50	3.54	3.49	3.40	3.62	3.63
Генерално задоволство со средното образование	3.65	3.37	3.37	3.29	3.40	3.55	3.42
Квалитет и стручност на наставен кадар	3.64	3.35	3.50	3.32	3.40	3.49	3.44
Превоз на учениците	3.89	3.86	3.45	3.45	/	3.47	3.43
Исхрана на учениците	3.33	2.73	2.77	3.14	/	2.77	2.72
Библиотеки и музеи	3.47	2.87	2.90	3.01	/	3.03	2.96
Заштита на историското и културното наследство	3.47	2.76	2.74	2.92	/	2.88	2.94
Понудата на културни настани во општината	3.53	2.86	2.94	3.06	/	2.89	2.98
Спорт и спортски објекти	3.57	3.14	3.14	3.14	/	3.12	3.22
Вкупна просечна оценка	3.58	3.16	3.15	3.20	3.40	3.20	3.19

Табела 3 – Задоволство од услуги што ги обезбедуваат општините во областа на образование, култура, спорт и рекреација – просечни оценки за 9 аспекти – просечни оценки по години

4.2.5 Урбанизам и урбанистичко планирање

Вкупната просечна оценка за оваа област е 2,84. Во однос на сите оценувани аспекти на услугите што ги обезбедуваат општините во областа на урбанизмот и урбанистичкото планирање, која беше втора надлежност за која се оценуваше задоволството на граѓаните, се забележува повисоко ниво на незадоволство на испитаниците отколку задоволство (Графикон 10) кај поголемиот дел од оценуваните аспекти, со исклучок на урбанистичката уреденост на општината (41% се задоволни, 32% се незадоволни) и издавањето на документи од областа на урбанизмот (изводи од Детален урбанистички план, градежни дозволи) (30% се задоволни, 29% се незадоволни. Во однос на имплементацијата на законот за постапување со бесправно изградени објекти (легализација на дивите градби) граѓаните се еднакво поделени на оние кои се задоволни (31%) и на оние кои не се (31%).

Меѓу оние кои одговориле дека се задоволни или целосно задоволни, најголемиот процент се забележува во однос на урбанистичката уреденост на општината (41%), а најмалиот е во однос на урбанистичкото планирање во руралните средини (24%), каде истовремено се забележува и највисоко ниво на незадоволство (42%).

Графикон 10 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на урбанизам и урбанистичко планирање – % (2022 год.)

Вкупната просечна оценка (2,84) за сферата на урбанизмот и урбанистичкото планирање е повисока споредено со сите претходни години – 2017 год. (2,67), 2018 год. (2,78), 2019 год. (2,73) и 2021 (2,71) (Табела 4). Што се однесува до истражувањето спроведено во 2020 год., повторно дел од аспектите не беа вклучени во истото и заради тоа не може да се направи соодветна споредба на резултатите. Додека урбанистичката уреденост на општината е оценета со највисока просечна оценка (3,03) од сите аспекти, урбанистичкото планирање во руралните средини е оценето со најниска просечна оценка (2,62). Споредено со резултатите од 2019 и 2021 год., во ова истражување се забележува подобрување на задоволството на граѓаните во однос на сите оценувани аспекти.

	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Урбанистичка уреденост на општината	3.37	2.72	2.83	2.77	3.10	2.84	3.03
Надзор и контрола при изградба и/или реконструкција на објекти	3.19	2.59	2.72	2.65	2.90	2.68	2.75
Урбанистичко планирање во урбаната средина	3.35	2.61	2.69	2.71	/	2.70	2.90
Урбанистичко планирање во руралните средини	3.01	2.40	2.64	2.61	/	2.61	2.62
Издавање документи од областа на урбанизмот	3.28	2.83	2.85	2.80	2.90	2.77	2.91
Носење детални урбанистички планови	3.19	2.61	2.70	2.70	2.80	2.59	2.79
Имплементација на законот за	3.42	2.91	3.01	2.90	/	2.76	2.90

	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022
постапување со бесправно изградени објекти							
Вкупна просечна оценка	3.26	2.67	2.78	2.73	2.93	2.71	2.84

Табела 4 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на урбанизам и урбанистичко планирање – просечни оценки по години

4.2.6 Локален економски развој

Третата надлежност за која се оценуваше нивото на задоволство на граѓаните е локалниот економски развој. Генерално, граѓаните продолжуваат да бидат најмалку задоволни од услугите што ги обезбедуваат општините во оваа сфера. Вкупната просечна оценка е 2,54.

Процентот на испитаниците кои се незадоволни (воопшто не сум задоволен или не сум задоволен) за секој од оценуваните аспекти продолжува да биде значително поголем од процентот на оние кои се изјасниле како задоволни (задоволен или целосно задоволен). Од одделните аспекти кои беа предмет на оценка на степенот на задоволството во рамките на локалниот економски развој (*Графикон 11*), најголем процент (23%) од испитаниците одговорија дека се задоволни или целосно задоволни од обезбедувањето на услуги за поддршка на развојот на мали и средни претпријатија, додека најмал процент (19%) изјавиле дека се задоволни или целосно задоволни од обезбедувањето услуги за развој на земјоделието, од учеството на граѓаните и деловните субјекти при изработка на општинските стратешки документи за развој (20%), како и од поддршката на развојот на индустријата (20%). Од друга страна, најголем процент од испитаниците (53%) воопшто не се задоволни или не се задоволни од активностите за зголемување на вработувањето.

Графикон 11 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на локален економски развој – % (2022 год.)

Анализирано преку просечните оценки (*Табела 5*), во 2022 год., сферата на локалниот економски развој е оценета малку подобро (2,54) споредено со претходните кругови на истражувањето спроведени во периодот 2017-2019 година. Како и претходните години, активностите на општините за зголемување на вработувањето продолжува да биде најниско оценет аспект од сите други аспекти во сферата на локалниот економски развој, додека пак релативно највисоко ниво на задоволство граѓаните продолжуваат да имаат во однос на поддршката на развојот на мали и средни претпријатија.

	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Активности за зголемување на вработувањето	2.71	2.36	2.27	2.35	2.50	2.32	2.48
Промовирање и стимулирање на локалниот економски развој	2.97	2.46	2.38	2.42	2.60	2.51	2.59
Обезбедување услуги за развој на земјоделието	3.13	2.51	2.46	2.46	/	2.62	2.49
Поддршка на развојот на мали и средни претпријатија	3.02	2.55	2.59	2.60	2.70	2.66	2.64
Поддршка на развојот на индустријата	2.93	2.45	2.48	2.46	/	2.45	2.55
Учеството на граѓаните и деловните субјекти при изработка на општинските стратешки документи за развој	2.86	2.30	2.36	2.44	/	2.48	2.51
Вкупна просечна оценка	2.94	2.44	2.42	2.46	2.60	2.51	2.54

Табела 5 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на локален економски развој – просечни оценки по години

4.2.7 Комунални услуги

Од бројните надлежности кои единиците на локална самоуправа ги имаат во областа на комуналните услуги, како дел од ова истражување, повторно се оценуваше задоволството на граѓаните во однос на: 1) водоснабдување, 2) канализација, 3) справување со отпадот (изнесување, транспорт и депонирање), 4) локални патишта и улици и сообраќајната сигнализација, 5) јавно улично осветлување, 6) паркинг просторот, 7) регулација на сообраќајот и јавниот превоз, 8) паркови и зелени површини, 9) пазари за широка потрошувачка (зелени пазари), 10) одржување на гробиштата, 11) одржување на речните корита, 12) одржување на каналите за наводнување / одводување, и 13) справување со животните скитници. Вкупната просечна оценка за оваа област е 3,10.

Најголем процент од испитаниците (69%) одговориле дека се задоволни или целосно задоволни со водоснабдувањето, додека најниско задоволство повторно се забележува во однос на справувањето со животните скитници (17% одговориле дека се задоволни или целосно задоволни, додека мнозинството од 66% одговориле дека воопшто не се задоволни или не се задоволни со оваа услуга) (Графикон 12). Се забележува и поголемо незадоволство на граѓаните со паркинг просторот (41% одговориле дека воопшто не се задоволни или не се задоволни).

Графикон 12 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на комунални услуги – % (2022 год.)

Анализата на просечните оценки ги потврдуваат горенаведените резултати – највисоката просечна оценка е забележена за водоснабдувањето (3,72), а најниската за справувањето со животните скитници (2,13). Споредено со вкупните просечни оценки за оваа област од претходните истражувања, резултатите од најновото истражување покажуваат продолжување на трендот на подобрување на 3,10 (Табела 6). Компаративната анализа со резултатите од 2021 год., открива подобра просечна оценка за повеќето аспекти оценувани во оваа област, со исклучок на следните четири (4) во однос на кои се забележува намалување: паркови и зелени површини (од 3,30 на 3,16), пазари за широка потрошувачка (3,31 на 3,26), јавно улично осветлување (3,48 на 3,44) и одржување на речните корита (2,79 на 2,77). Споредено пак со резултатите од 2019 год., исто така се забележува подобрување на просечните оценки на задоволството на граѓаните кај најголемиот број комунални услуги, со исклучок на одржувањето на речните корита во однос на кое граѓаните изразија скоро исто ниво на задоволство (од 2,79 на 2,77).

	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Водоснабдување	3.74	3.43	3.67	3.49	3.60	3.62	3.72
Канализација	3.47	3.29	3.39	3.37	3.40	3.35	3.41
Справување со отпадот	3.59	3.29	3.28	3.33	/	3.23	3.46
Локални патишта и улици и сообраќајната сигнализација	3.33	2.88	2.89	3.05	/	3.00	3.12
Јавно улично осветлување	3.49	3.30	3.30	3.32	/	3.48	3.44
Паркинг просторот	2.96	2.59	2.66	2.79	/	2.71	2.89
Регулација на сообраќајот и јавниот превоз	3.38	2.93	2.96	3.09	/	2.99	3.14
Паркови и зелени површини	3.50	2.98	3.04	2.92	/	3.30	3.16
Пазари за широка потрошувачка	3.47	3.24	3.24	3.07	/	3.31	3.26
Одржување на гробиштата	3.25	2.83	2.86	2.95	/	3.06	3.16
Одржување на речните корита	3.25	2.48	2.57	2.79	3.00	2.79	2.77
Одржување на каналите за наводнување	3.14	2.40	2.58	2.65	2.90	2.66	2.69
Справување со животните скитници	2.76	1.87	1.78	2.09	2.20	2.01	2.13

	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Вкупна просечна оценка	3.33	2.89	2.94	2.99	3.02	3.04	3.10

Табела 6 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на комунални услуги – просечни оценки по години

4.2.8 Социјална заштита

Петтата област во прашалникот за која се оценуваше задоволството на граѓаните од услугите на општините е социјална заштита, и тоа следните поконкретни аспекти: 1) градинки и згрижување на децата, 2) социјална грижа и поддршка за сиромашните, 3) социјална грижа и поддршка за стари и изнемоштени лица, 4) услуги за лица со посебни потреби (посебни училишта, достапност до објекти, вклучување во секојдневниот живот, и сл.), 5) домови за стари лица, 6) домови за деца без родители, и 7) установи за зависници од алкохол и дрога. Вкупната просечна оценка за оваа област е 2,59.

Како што е прикажано на *Графиконот 13*, најголемиот процент од испитаниците (58%), како и во 2021 год., одговорија дека се задоволни или целосно задоволни со градинките и згрижувањето на децата. Од друга страна, 52% од испитаниците одговорија дека воопшто не се задоволни или не се задоволни од установи за зависници од алкохол и дрога, односно, од домовите за деца без родители.

Графикон 13 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на социјална заштита – % (2022 год.)

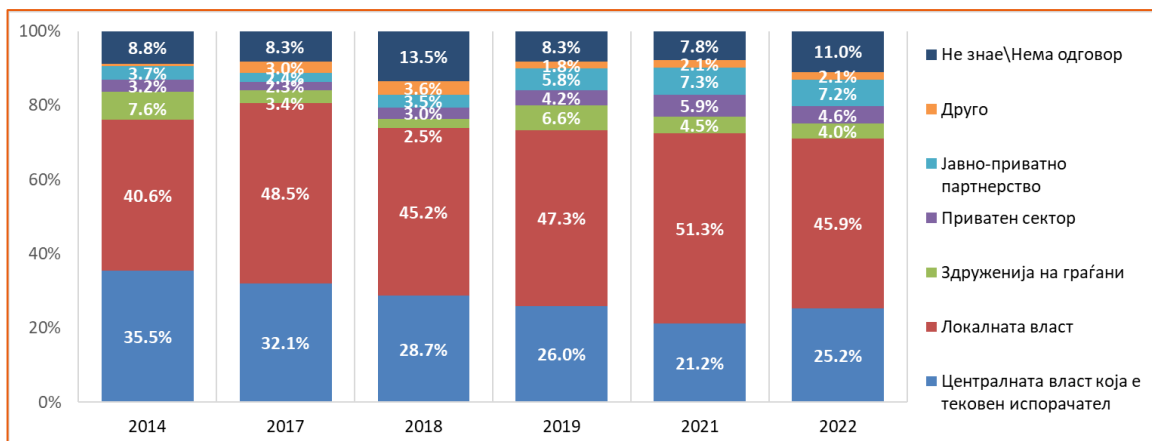
Во *Табелата 7* во продолжение дадени се просечните оценки за оценуваните аспекти во оваа област како за последното истражување така и за претходните години. Споредено со истражувањата спроведени во периодот 2017-2021 год., вкупната просечна оценка за оваа година (2,59) укажува на пониско просечно задоволство на граѓаните од услугите во оваа област споредено со 2021 год. а повисоко во однос на резултатите од 2017-2019 год. Компаративната анализа на просечните оценки за секој аспект со оние од 2021 год., покажуваат подобрување на задоволството на граѓаните во однос на два (2) од седумте (7) оценувани аспекти, и тоа во однос на градинките и згрижувањето на децата (од 3,48 на 3,53) и во однос на социјалната грижа и поддршката за сиромашните (од 2,71 на 2,78). Споредено со 2019 год., повисоко задоволство на граѓаните се забележува во однос на следните

оценувани аспекти: градинки и згрижување на децата (од 3,34 на 3,53), социјална грижа и поддршка за сиромашните (од 2,70 на 2,78), социјална грижа и поддршка за стари и изнемоштени лица (од 2,60 на 2,67) и услуги за лица со посебни потреби (од 2.63 на 2.65). Во однос на останатите аспекти, резултатите од последното истражување укажуваат на пониско просечно ниво на задоволство на граѓаните. Споредено со просечните оценки од 2017 и 2018 год., последните резултати покажуваат повисоко ниво на задоволство на граѓаните во однос на сите оценувани аспекти.

	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Градинки и згрижување на децата	3.72	3.24	3.15	3.34	3.50	3.48	3.53
Социјална грижа и поддршка за сиромашните	3.09	2.35	2.40	2.70	2.90	2.71	2.78
Социјална грижа и поддршка за стари и изнемоштени лица	3.08	2.32	2.36	2.60	2.80	2.72	2.67
Услуги за лица со посебни потреби	3.09	2.30	2.38	2.63	2.70	2.70	2.65
Домови за стари лица	2.80	2.15	2.25	2.47	2.60	2.52	2.46
Домови за деца без родители	2.54	1.97	1.82	2.12	2.40	2.19	2.06
Установи за зависници од алкохол и дрога	2.65	1.96	1.89	2.23	/	2.19	2.01
Вкупна просечна оценка	3.00	2.33	2.32	2.58	2.82	2.65	2.59

Табела 7 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на социјална заштита – просечни оценки по години

На прашањето ‘Кој би бил најсоодветен испорачател на овие услуги?’ (Графикон 14), како и претходните години, најголемиот процент од испитаниците (46%) одговориле дека тоа би била локалната власт, додека проценотот на оние кои сметаат дека тоа би била централната власт (25%) како тековен испорачател е на ниво од 2019 год., и малку повисок од 2021 год. Значително помали проценти на испитаниците сметаат дека тоа би биле јавно-приватно партнерство (7%), приватниот сектор (5%), односно здруженија на граѓани (4%).

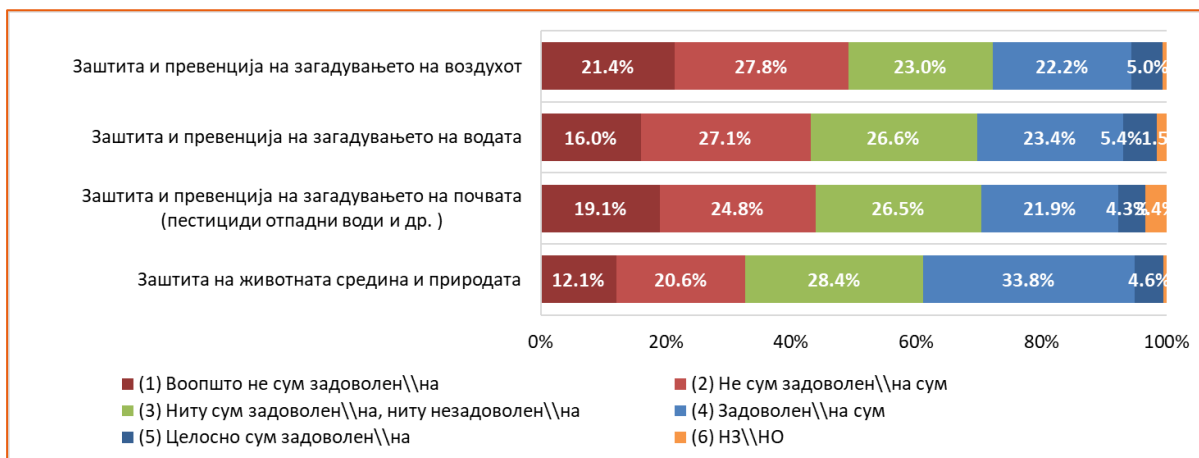
Графикон 14 – Мислење на граѓаните за најсоодветен испорачател на услугите во областа на социјална заштита – % по години

Со ова повторно се потврдува дека граѓаните продолжуваат да го делат мислењето дека услугите од значење за локалното население најдобро е да ги обезбедуваат локалните власти. Од резултатите исто така може да се забележи дека свесноста на граѓаните за алтернативните начини на испорачување на локалните услуги, како што се јавно-приватно партнерство, или соработка со приватниот или граѓанскиот сектор, е сè уште на ниско ниво.

4.2.9 Заштита на животната средина

Во рамките на оваа надлежност на општините којашто беше цел на испитувањето на задоволството на граѓаните, предмет на анализа беа следните аспекти: 1) заштита на животната средина и природата, 2) заштита и превенција на загадувањето на почвата (пестициди отпадни води и др.), 3) заштита и превенција на загадувањето на водата, и 4) заштита и превенција на загадувањето на воздухот. Вкупната просечна оценка е 2,75.

Најголем процент од испитаниците (49%) одговорија дека воопшто не се задоволни или не се задоволни од заштитата и превенцијата на загадувањето на воздухот, додека највисоко ниво на задоволство (38%) е изразено во однос заштитата на животната средина и природата (Графикон 15). Кај сите останати оценувани аспекти во оваа област, со исклучок на заштитата на животната средина и природата, процентот на незадоволните граѓани е забележително поголем од задоволните.

Графикон 15 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на заштита на животна средина – % (2022 год.)

Просечните оценки укажуваат на истите аспекти со кои граѓаните најмногу, односно најмалку се задоволни во рамките на заштитата на животна средина (Табела 8). Споредено со сите претходни години почнувајќи од 2017, се забележува подобрување како на вкупната просечна оценка така и на просечните оценки за сите аспекти кои беа предмет на оценка на задоволството на граѓаните во оваа област, со исклучок на заштитата и превенцијата на загадувањето на водата за кое во 2019 год. просечното задоволство на граѓаните било на највисоко ниво (2,83).

	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Заштита на животната средина и природата	3.28	2.67	2.68	2.77	2.90	2.78	2.98
Заштита и превенција на загадувањето на почвата	3.06	2.49	2.47	2.56	/	2.54	2.66
Заштита и превенција на загадувањето на водата	3.30	2.56	2.61	2.83	/	2.68	2.75

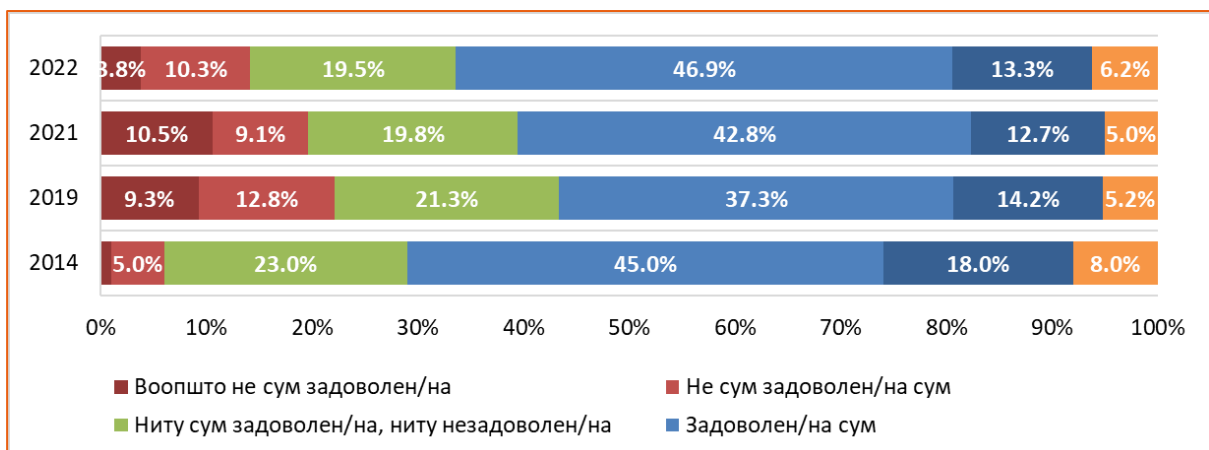
Заштита и превенција на загадувањето на воздухот	3.18	2.37	2.14	2.55	2.50	2.38	2.61
Вкупна просечна оценка	3.21	2.52	2.48	2.68	2.70	2.60	2.75

Табела 8 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на заштита на животна средина – просечни оценки по години

4.2.10 Противпожарна заштита

Вкупната просечна оценка за противпожарна заштита, седмата по ред локална надлежност за која исто така се испитуваше нивото на задоволството на граѓаните, е 3,59. Како што е кажано и претходно, противпожарната заштита бележи најголемо вкупно просечно ниво на задоволство на граѓаните споредено со останатите надлежности.

Повеќе од половина од испитаниците (60%) се или задоволни или целосно задоволни од услугите што ги обезбедуваат општините во областа на противпожарна заштита, додека значително помалку (14%) од анкетираниите испитаници изјавиле дека воопшто не се задоволни или не се задоволни со истите (Графикон 16).

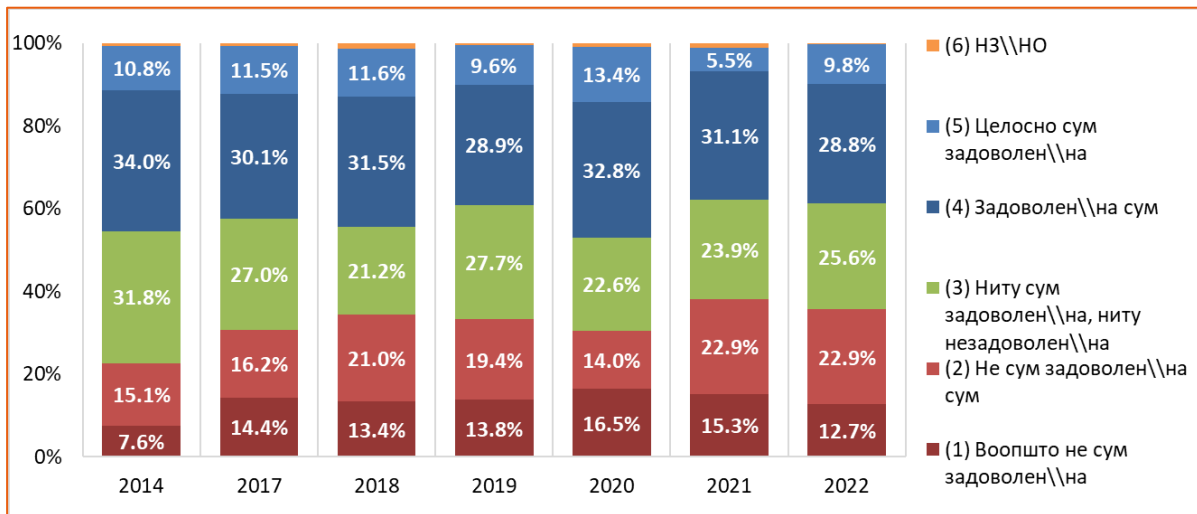
Графикон 16 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на противпожарна заштита – % по години

Споредено со податоците од претходните истражувања спроведени во 2019 и 2021 год., се забележува повисоко задоволство на граѓаните со оваа област. Трендот на зголемување на процентот на граѓаните кои изјавиле дека се или задоволни или целосно задоволни продолжи да расте и оваа година, и тоа од 52% во 2019 год, 56% во 2021 год. на 60% во 2021 година.

4.2.11 Здравствена заштита

Услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на здравствената заштита оценети се со вкупна просечна оценка 3,00.

Приближно ист процент од испитаниците одговорија дека се задоволни или целосно задоволни (39%) од услугите во оваа област, односно дека воопшто не се задоволни или не се задоволни (36%), додека 26% се неутрални и изјавија дека ниту се задоволни ниту незадоволни (Графикон 17). Споредбените резултати со претходните години укажуваат на скоро исто ниво на задоволство на граѓаните од здравствената заштита со 2019 и 2021 год., но пониско во споредба со 2018 и 2020 год.

Графикон 17 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на здравствена заштита – % по години

4.2.12 Демократија, транспарентност и отчетност во работата

Во однос на демократијата, транспарентноста и отчетноста во работата, следните неколку аспекти беа предмет на испитување на задоволството на граѓаните, и тоа: 1) достапност до информации од општината (општински весник, веб страна, локална телевизија/радио...), 2) достапност до информации за општинските услуги и активности, 3) достапност до информации за работата на советот на општината, 4) достапност до информации за државните услуги и активности, 5) учеството на граѓаните при носење на стратешки одлуки од локално значење, 6) запознавање на граѓаните за трошењето на општинскиот буџет, 7) промовирање на соработката меѓу различните етнички заедници, и 8) справување со корупција. Вкупната просечна оценка во оваа област е 2,81.

Аспектите за кои поголем процент од испитаниците изјавиле дека се задоволни или целосно задоволни се следните: достапност до информации од општината (општински весник, веб страна, локална телевизија\радио...) - 42% и достапност до информации за општинските услуги и активности – 36% (Графикон 18).

Со исклучок на достапноста до информации од општината (општински весник, веб страна, локална телевизија\радио...) и достапноста до информации за општинските услуги, процентот на незадоволните граѓани е поголем од процентот на задоволните во однос на сите останати аспекти оценувани во оваа област. Во однос овие аспекти, испитаниците одговорија дека воопшто не се задоволни или не се задоволни, пред сè, од справувањето со корупцијата (50%), запознавањето на граѓаните за трошењето на општинскиот буџет (48%), како и во однос на учеството на граѓаните при носење на стратешки одлуки од локално значење (42%). Исто така, една третина (33%) од анкетираниите испитаници изјавија дека воопшто не се задоволни или не се задоволни од промовирањето на соработката меѓу различните етнички заедници.

Графикон 18 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на демократија, транспарентност и отчетност во работата – % (2022 год.)

Просечните оценки за секој од оценуваните аспекти во оваа област се вклучени во *Табелата 9* во продолжение, вклучително и просечните оценки од претходните истражувања. Анализата на податоците по години укажува на повисоко ниво на задоволство на граѓаните во однос на сите разгледувани аспекти во оваа област во однос на сите претходни години почнувајќи од 2017 година, освен кај справувањето со корупцијата која е на речиси истото ниво како во 2019 година.

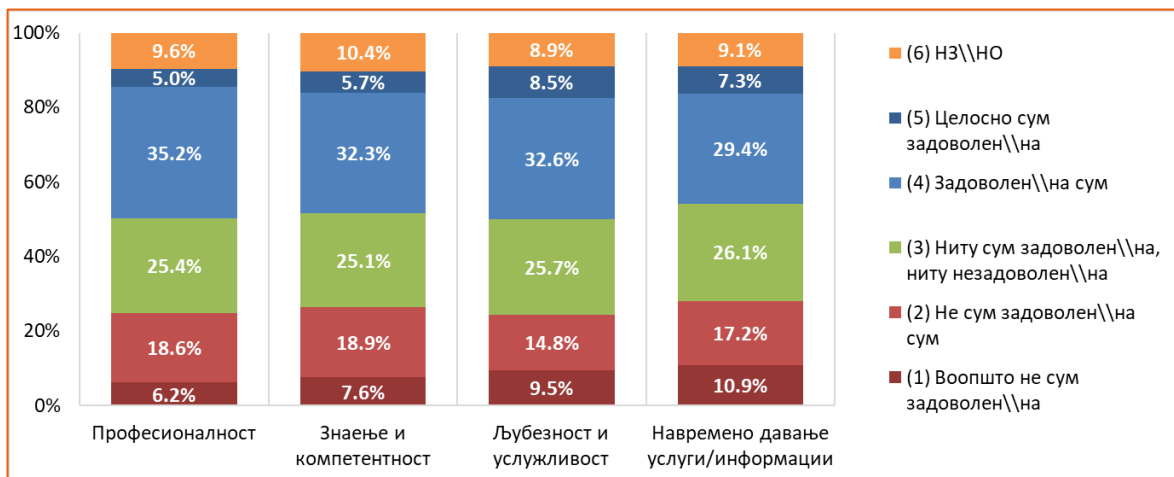
	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Достапност до информации од општината	3.33	2.95	2.94	2.99	3.10	3.03	3.17
Достапност до информации за општинските услуги и активности	3.18	2.80	2.91	2.92	/	2.89	3.08
Достапност до информации за работата на Советот на општината	3.05	2.65	2.79	2.75	/	2.74	2.93
Достапност до информации за државните услуги и активности	3.21	2.67	2.81	2.84	/	2.77	2.91
Учеството на граѓаните при носење стратешки одлуки од локално значење	2.84	2.33	2.45	2.59	2.60	2.48	2.63
Запознавање на граѓаните за трошењето на општинскиот буџет	2.75	2.22	2.24	2.40	2.40	2.36	2.50
Промовирање на соработката меѓу различните етнички заедници	3.20	2.63	2.55	2.74	/	2.85	2.86
Справување со корупција	2.75	2.08	2.23	2.39	/	2.16	2.37
Вкупна просечна оценка	3.04	2.54	2.62	2.70	2.70	2.66	2.81

Табела 9 – Задоволство од услугите што ги обезбедуваат општините во сферата на заштита на демократија, транспарентност и отчетност во работата – просечни оценки по години

4.2.13 Задоволство од работата на општинската администрација

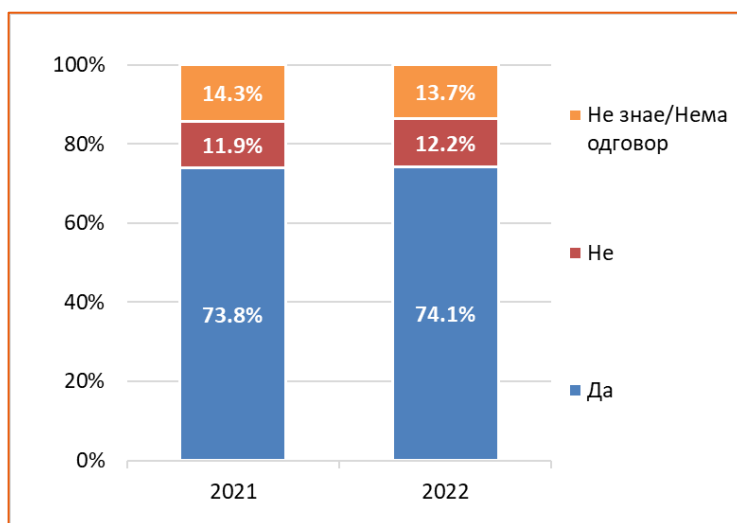
Претпоследното прашање во делот за задоволството од услугите што ги дава општината се однесуваше на нивото на задоволството на граѓаните од работата на општинската администрација. Како дел од ова прашање, од испитаниците се бараше да одговорат колку се задоволни од следните четири (4) аспекти од работата на администрацијата на локалните власти, и тоа: 1) професионалност, 2) знаење и компетентност, 3) љубезност и услужливост, и 4) навремено давање услуги\информации.

Според резултатите од ова последното истражување (*Графикон 19*), поголем процент од граѓаните продолжуваат да бидат генерално позадоволни отколку незадоволни од сите оценувани аспекти во однос на работењето на општинската администрација. Поконкретно, како и во 2021 год., граѓаните се позадоволни од љубезноста и услужливоста (41%) и професионалноста (40%) на општинската администрација отколку од нивното знаење и компетентноста (38%) и навременото давање услуги/информации (37%).

Графикон 19 – Задоволството на граѓаните од работата на општинската администрација – % (2022 год.)

Последното прашање во овој дел се однесуваше на ставот на граѓаните дали месните заедници треба да имаат поголема улога во локалната самоуправа. Како и во 2021 год, мнозинството од 74% го делат овој став, додека 12% не се согласуваат а 14% немаат мислење по ова прашање (*Графикон 20*).

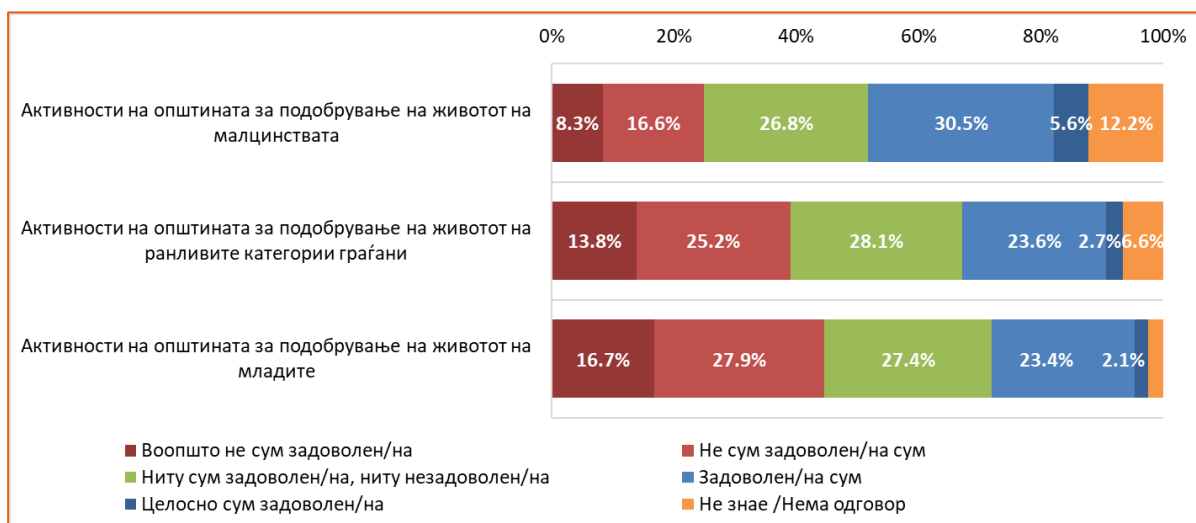

Графикон 20 – Мислење на граѓаните дали месните заедници треба да имаат поголема улога во локалната самоуправа – % (2022 год.)

4.2.14 Малцинства, ранливи категории на граѓани и млади

Овој дел од истражувањето имаше за цел да го испита задоволството на граѓаните од активностите што општината ги презема за подобрување на квалитетот на животот одделно на: 1) малцинствата, 2) ранливите категории граѓани и 3) младите.

Како и во 2021 год. (51%), највисоко ниво на незадоволство (45%) граѓаните изразија во однос на активностите на општината за подобрување на животот на младите (Графикон 21). Во однос на останатите две прашања, 39% (38% во 2021 год.) од граѓаните одговорија дека воопшто не се задоволни или не се задоволни од активностите на општината за подобрување на животот на ранливите категории граѓани, а 25% (26% во 2021 год.) воопшто не се задоволни или не се задоволни од активностите кои ги презема општината за подобрување на животот на малцинствата.

Графикон 21 – Задоволство на граѓаните од активностите што општината ги презема за подобрување на квалитетот на животот на: 1) малцинствата, 2) ранливите категории граѓани и 3) младите – % (2022 год.)

Анализата по демографските карактеристики на испитаниците открива одредени статистички значајни разлики во однос на оние кои се незадоволни со овие три аспекти.

Имено, во однос на активностите на општините за подобрување на квалитетот на животот на малцинствата, испитаниците од урбаните средини (27%) се значително понезадоволни од овој аспект од оние од руралните (21%), испитаниците од Североисточниот плански регион (40%) споредено со испитаниците од другите региони, како и невработените испитаници (44%) и оние со најниските примања (до 9.000 ден. – 65%) споредено со испитаниците со повисоки примања.

Што се однесува до активностите на општините за подобрување на квалитетот на животот на ранливите категории граѓани, граѓаните од Североисточниот плански регион (51%) се понезадоволни споредено со граѓаните од другите плански региони, невработените (54%), како и граѓаните со најниските примања до 9.000 ден (68%) споредено со граѓаните кои имаат повисоки примања.

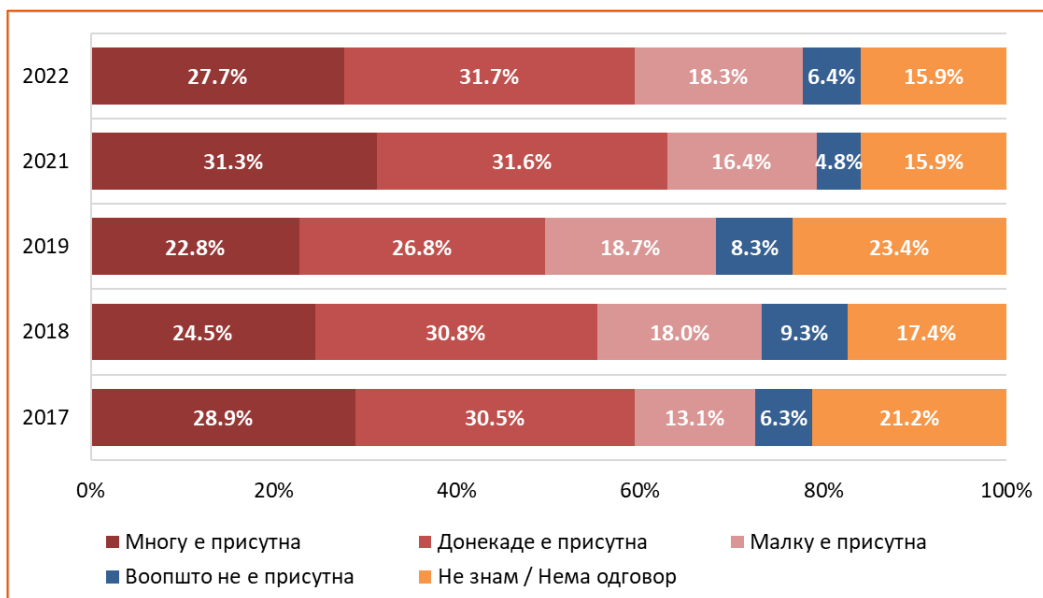
Во однос на активностите на општините за подобрување на квалитетот на животот на младите, повисоко ниво на незадоволство се забележува кај испитаниците од Југоисточниот (57%) и Североисточниот (56%) плански регион, но и меѓу испитаниците ученици/студенти (61%) и оние со најниските примања (до 9.000 ден. – 74%).

Во однос на годините, нема значајни статистички разлики помеѓу одделните возрасни групи во задоволството од активностите кои ги преземаат општините за да го подобрат квалитетот на животот на малцинствата, ранливите категории граѓани и на младите. Исто така, не се забележани позначајни разлики во степенот на задоволството со овие аспекти на испитаниците според нивниот пол и етничката припадност.

4.3 Корупција

Овој дел од истражувањето имаше за цел да ја истражи перцепцијата на граѓаните за присуството на корупцијата во општините при реализација на нивните надлежности, нивното мислење за тоа кои функции на општините се најподложни на злоупотреба, искуството со корупцијата и дали има подобрување во однос на периодот пред 12 месеци кога станува збор за присуството на корупцијата во општините и нивното работење.

Процентот на испитаниците кои го делат мислењето дека корупцијата е многу (28%) и донекаде присутна (32%) во општините при реализација на нивните надлежности е малку помал од 2021 год., но поголем од 2018 и 2019 год., односно на исто ниво како во 2017 год. (Графикон 22). Воедно, процентот на оние кои сметаат дека корупцијата воопшто не е присутна (6%) е на исто ниво како во 2017 год, односно, на малку пониско ниво споредено со 2018 и 2019 год, но повисоко од 2021 год.

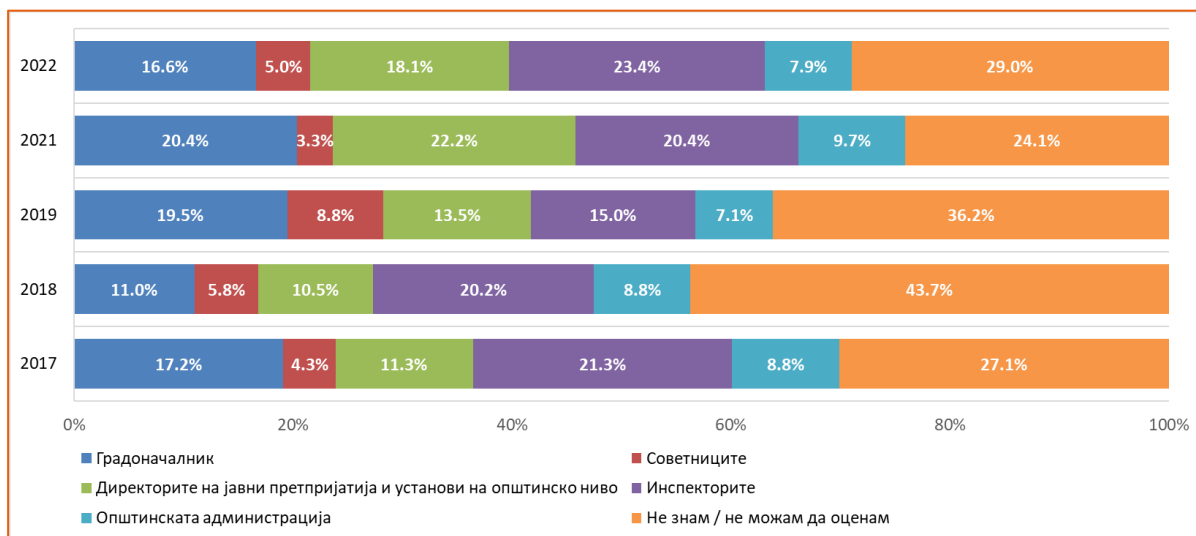

Графикон 22 – Присуство на корупција во општината при реализација на нејзините надлежности – % по години

Оние што сметаат дека корупцијата е многу присутна во работењето на општините се наоѓаат повеќе помеѓу испитаниците од македонската етничка група (30%) отколку помеѓу оние од албанската (23%) и другите етнички групи (25%), меѓу испитаниците од Пелагонискиот статистички регион (48%) споредено со другите региони, како и меѓу невработените (42%) и испитаниците со најнизок приход во домаќинството – до 9.000 ден. (55%), споредено со останатите.

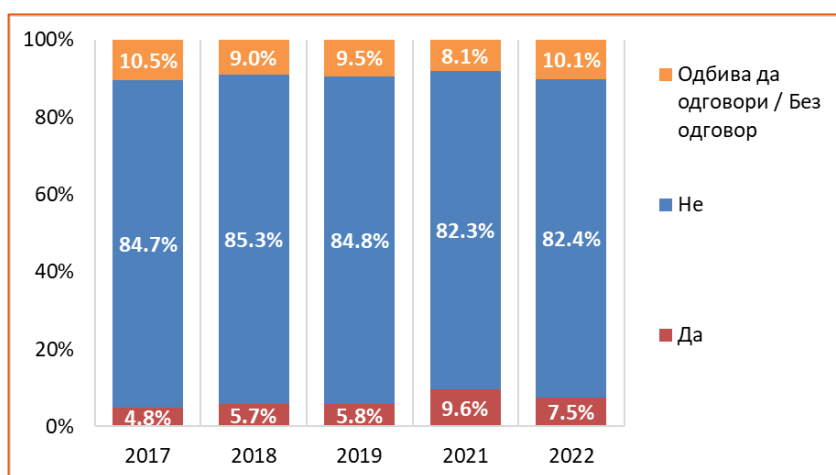
Инспекторите (23%), директорите на јавните претпријатија и установи на општинско ниво (18%) и градоначалниците (17%) се функциите кои се најподложни на злоупотреби според перцепцијата на граѓаните (Графикон 23). Споредено со претходните години, се забележува зголемување на оние кои го делат мислењето дека инспекторите се најподложни на злоупотреба на нивната функција. Компаративната анализа со резултатите од 2021 год., покажува намалување на процентот на оние кои сметаат дека градоначалниците, директорите на јавни претпријатија и установи на општинско ниво и општинската

администрација се подложни на злоупотреба на нивните функции, но и зголемување на оние кои го делат ова мислење во врска со советниците.

Графикон 23 – Перцепција на граѓаните за локални функции подложни на злоупотреба – % по години

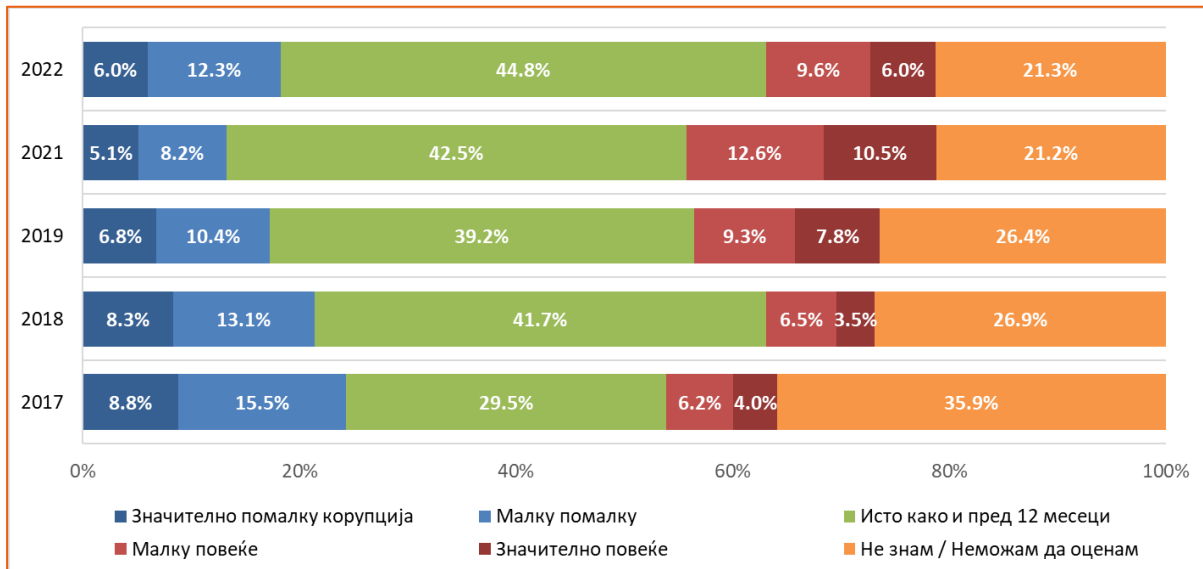
Иако, како и во 2021 год., ист процент од испитаниците (82%) одговориле дека не им било побарано мито од било каков облик, последното истражување покажува помал процент (8%) од минатата година (10%) на оние (Графикон 24) кои потврдија дека во изминатите 12 месеци нив лично или на некој од нивното потесно семејство им биле подабарани пари, стока или услуга за завршување или забрзување на некоја работа во општината – овој процент беше 5% во 2017 год., 6% во 2018 и 2019 год.

Графикон 24 – Искуство со корупција – % по години

Последните податоци откриваат зголемување на оние кои го делат мислењето дека во општините денес има значително помалку или малку помалку корупција (18%) после постојан годишен надолен тренд (од 24% во 2017, 21% - 2018, 17% - 2019 на 13% во 2021 год.) (Графикон 25). Сепак, како и во претходните години, најголем дел од испитаниците (45%) сметаат дека нема промени во однос на присутноста на корупција во општините споредено со периодот пред 12 месеци и дека таа е на исто ниво, што само по себе е индикација дека

општините или не преземаат доволно мерки за сузбивање на оваа појава на локално ниво или тие мерки не се ефективни.

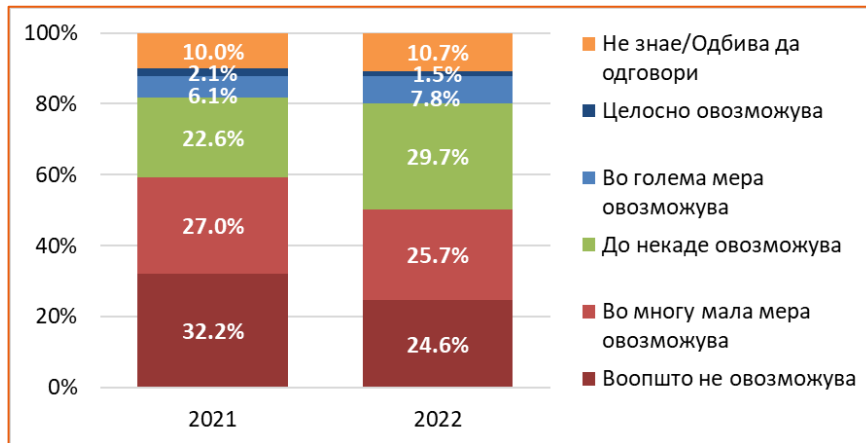
Графикон 25 – Перцепција на граѓаните за нивото на корупција во општините денес споредено со периодот пред 12 месеци – % по години

4.4 Механизми за учество на граѓаните во процесот на донесување одлуки во општините

Овој дел од истражувањето имаше за цел да обезбеди информации за оценката на граѓаните дали начинот на кој е организирана локалната самоуправа овозможува луѓето да бидат вклучени во процесот на одлучување и да влијаат врз одлуките на локално ниво. Исто така, овој дел беше дизајниран да го оцени степенот на учеството на граѓаните во процесот на донесување одлуки на локално ниво, типот на користените механизми за учество, како и степенот на заинтересираност на граѓаните за идно користење на овие механизми. На крајот на овој дел, испитаниците дадоа мислење дали сметаат дека жените подеднакво учествуваат во процесот на донесување одлуки на локално ниво како и мажите, но и дали се согласуваат дека младите учествуваат во процесот на донесување одлуки на локално ниво.

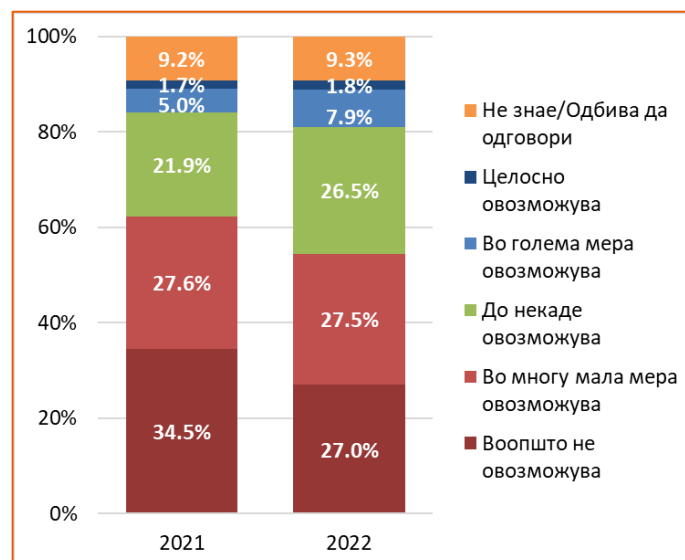
Половина (50%) од испитаниците сметаат дека начинот на кој е организирана општината воопшто не овозможува или во многу мала мера овозможува вклучување на граѓаните во процесот на одлучување на локално ниво (Графикон 26). Оние кои се попозитивни и сметаат дека сепак им е овозможено на луѓето како нив да учествуваат во носење на локалните одлуки се значително помалку (9%). Споредено со резултатите од 2021 год., сега процентот на оние кои сметаат дека начинот на кој е организирана општината воопшто не овозможува или во многу мала мера овозможува вклучување на граѓаните во процесот на одлучување на локално ниво е помал (намалување од 59% во 2021 год. на 50% во 2022 год.), додека процентот на оние кои се попозитивни и го делат спротивниот став е на исто ниво првенствено како резултат на зголемениот процент на испитаници (зголемување од 23% во 2021 год. на 30% во 2022 год.) кои сметаат дека начинот на кој е организирана општината до некаде овозможува вклучување на граѓаните во процесот на одлучување на локално ниво,

што може да биде индикација на евентуални напори вложени од страна на општините да овозможат поголемо учество на граѓаните на локално ниво.

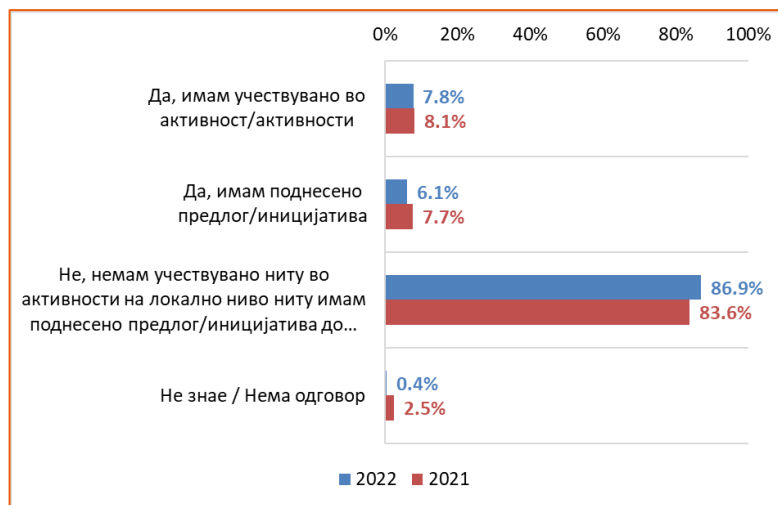
Графикон 26 – Оценка на граѓаните дали начинот на кој е организирана локалната самоуправа овозможува луѓето да бидат вклучени во процесот на одлучување – % по години

Последните резултати од истражувањето откриваат подобрување на перцепцијата на граѓаните во однос на прашањето дали начинот на кој е организирана локалната самоуправа овозможува луѓето да влијаат врз одлуките на локално ниво. Имено, споредено со 2021 год., малку повеќе (зголемување од 7% на 10%) сметаат дека нивните предлози се земаат предвид, како и оние кои сметаат дека нивното учество е до некаде овозможено (зголемување од 22% на 27%) преку начинот на кој се организирани општините (Графикон 27). Од друга страна пак, споредено со лани, помал е процентот на испитаниците кои не веруваат дека начинот на кој е организирана локалната самоуправа овозможува луѓето како нив да влијаат врз одлуките на локално ниво (намалување од 62% на 55%). Но, и покрај овие мали промени кон подобро, сепак останува голем дел кои го делат мислењето дека општините не овозможуваат граѓаните да влијаат врз одлуките на локално ниво со своите предлози.

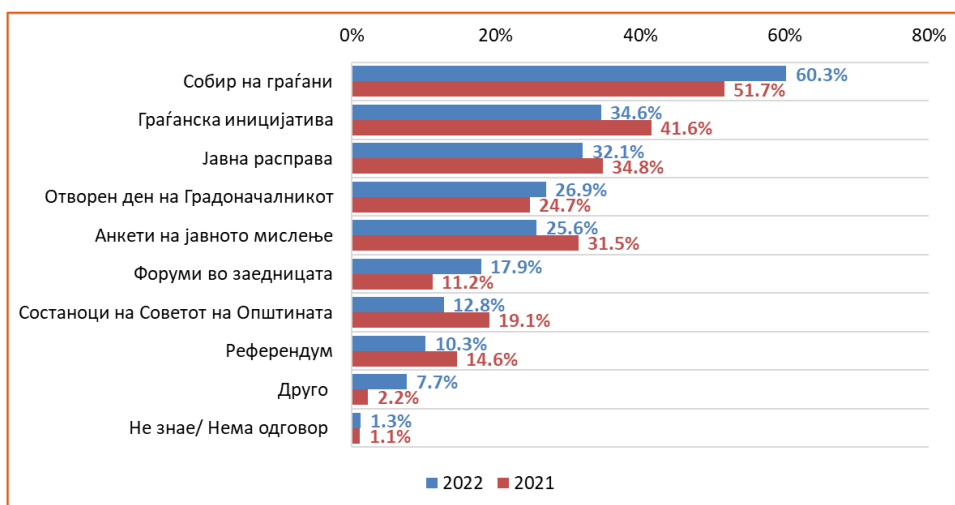
Графикон 27 – Оценка на граѓаните дали начинот на кој е организирана локалната самоуправа овозможува луѓето да влијаат врз одлуките на локално ниво – % по години

Граѓанското директно учество преку активности и механизми на општината поврзани со носење политики или одлуки од локално значење и преку поднесување предлози/иницијативи продолжува да биде на ниско ниво. Имено, мнозинството од граѓаните (зголемување од 84% во 2021 год. на 87%) не учествувале ниту во активности поврзани со носење политики или одлуки на локално ниво, ниту поднеле предлог/иницијатива за решавање на некој проблем (прашање) во надлежност на општината (Графикон 28). Исто како во претходната година, 8% одговориле потврдно дека учествувале во активност или активности на општината, и 6% (8% во 2021 год.) дека имаат поднесено предлог или иницијатива.

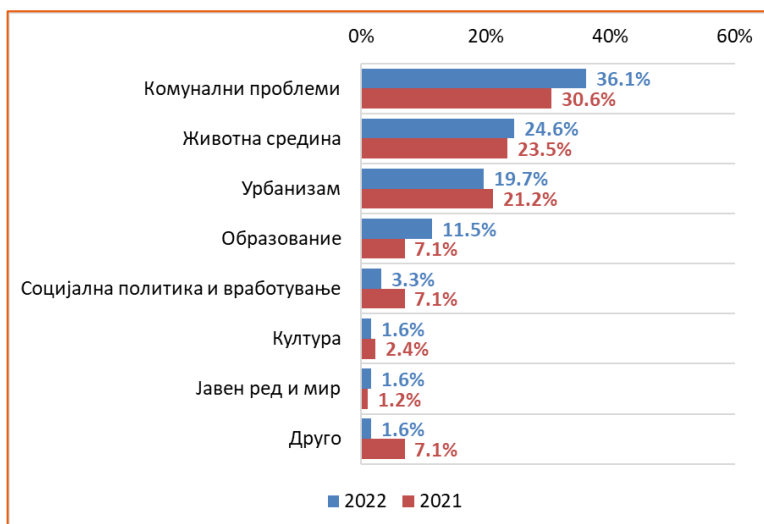
Графикон 28 – Граѓанско учество во активности поврзани со носење политики или одлуки на локално ниво, или поднесени предлози/иницијативи – % по години

Најголемиот процент (60%) од испитаниците кои потврдија дека учествувале во активности поврзани со носење политики или одлуки на локално ниво, одговорија дека имаат учествувано на собир на граѓани, потоа на граѓанска иницијатива (35%), јавна расправа (32%), отворен ден на градоначалникот (27%), анкети на јавно мислење (26%), Форуми во заедницата (18%), состаноци на Советот (13%), или референдум (10%) (Графикон 29). Компаративната анализа со резултатите од претходната година, покажуваат поголемо учество на собири на граѓаните и Форуми во заедниците, но и понизок степен на учество во граѓанските иницијативи, анкетите на јавното мислење, состаноците на Советот и референдумите.

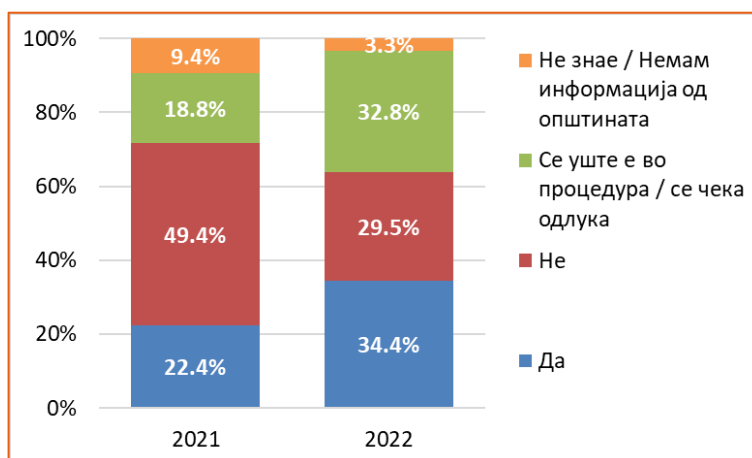
Графикон 29 – Активности поврзани со носење политики или одлуки на локално ниво на кои учествувале граѓаните – % од n=89 испитаници во 2021 год. и % од n=78 испитаници во 2022 год.

Од оние кои потврдиле дека имаат поднесено предлог или иницијатива, најголемиот дел од тие предлози или иницијативи биле поврзани со решавање комунални проблеми (36%), како и од областите на животна средина (25%), урбанизам (20%) и образование (12%) (за останатите области, видете го Графиконот 30). Овие последни резултати не се разликуваат значително од резултатите добиени во 2021 год.

Графикон 30 – Граѓански предлози/иницијативи по области на живеењето – % од n=89 испитаници во 2021 год. и % од n=78 испитаници во 2022 год.

За разлика од 2021 год. кога околу 22% од оние кои поднеле предлог/иницијатива, потврдија дека истите биле прифатени, во 2022 год. овој процент е поголем и изнесува 34%. Поголем е процентот (зголемување од 19% во 2021 год. на 33% во 2022 год.) и на оние кои изјавија дека нивниот предлог/иницијатива е во процедура или се чека одлука (Графикон 31). Од друга страна, додека минатата година најголемиот дел од испитаниците (49%) одговорија дека нивните предлози/иницијативи не биле прифатени, оваа година тие се значително помалку (30%). Овие промени кон подобро се веројатно резултат на поголем ангажман од страна на општините за одлучување по поднесените иницијативи и предлози на граѓаните.

Графикон 31 – Статус на граѓанските предлози/иницијативи – % од n=89 испитаници во 2021 год. и % од n=78 испитаници во 2022 год.

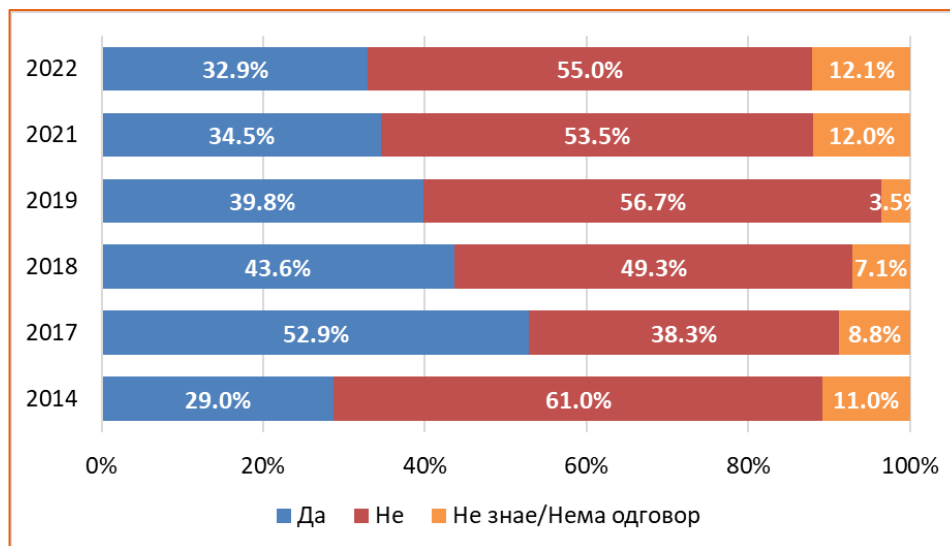
Што се однесува до причините заради кои граѓаните не учествуваат во процесот на донесување одлуки на локално ниво, нема поголеми промени. Како и претходно, повеќе од една четвртина (28%) од испитаниците немаат посебна причина зошто ниту учествувале во активности поврзани со носење политики или одлуки на локално ниво, ниту поднеле предлог/иницијатива за решавање на некој проблем (прашање) во надлежност на општината (Графикон 32). Од друга страна, 22% од испитаниците сметаат дека со тоа нема да можат ништо да сменат, ист процент (13%) одговорија дека не сакаат лично да се истакнуваат или дека немаат време. Според 12%, општината нема да биде заинтересирана за нивното учество.

Графикон 32 – Причини за неучество во процесот на донесување одлуки на локално ниво – % по години

Резултатите од оваа последна анкета потврдуваат дека постои сè помала заинтересираност на граѓаните за учество во процесот на одлучување на локално ниво преку достапните механизми и активностите организирани од страна на општините. Повеќе од половина од испитаниците (55%) одговорија дека не би учествувале во настани и активности на општината на кои би се разгледувало или одлучувало за определени прашања од надлежност на општините, за разлика од 33% од испитаниците кои одговорија потврдно на ова прашање

(Графикон 33). Споредено со претходните години, од 2017 год. наваму, постојаниот надолен тренд на оние кои се заинтересирани за граѓанско учество на локално ниво продолжува и во 2022 година.

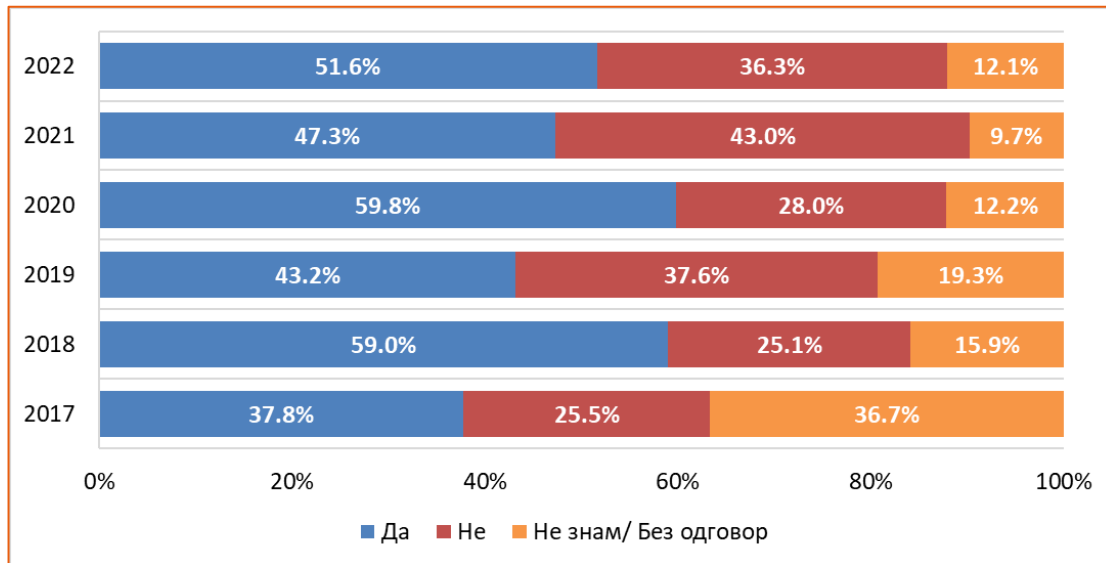
Графикон 33 – Интерес на граѓаните за учество во донесување одлуки на локално ниво – % по години

Од испитаниците кои потврдија дека би учествувале на настани и активности организирани од страна на општината (Графикон 34), најголем процент одговорија дека би учествувале на собир на граѓани (59%), отворен ден на Градоначалникот (48%), анкети на јавното мислење (47%), граѓанска иницијатива (46%) и јавна расправа (44%). Споредбената анализа со податоците од минатата година укажува на зголемување на интересот за учество на граѓаните на локално ниво и тоа на отворен ден на Градоначалникот, во анкетите на јавното мислење и граѓанските иницијативи, и намалување на интересот за учество во јавните расправи и референдуми како можните механизми за учество на граѓаните.

Графикон 34 – Активности во кои би учествувале граѓаните на локално ниво – % по години

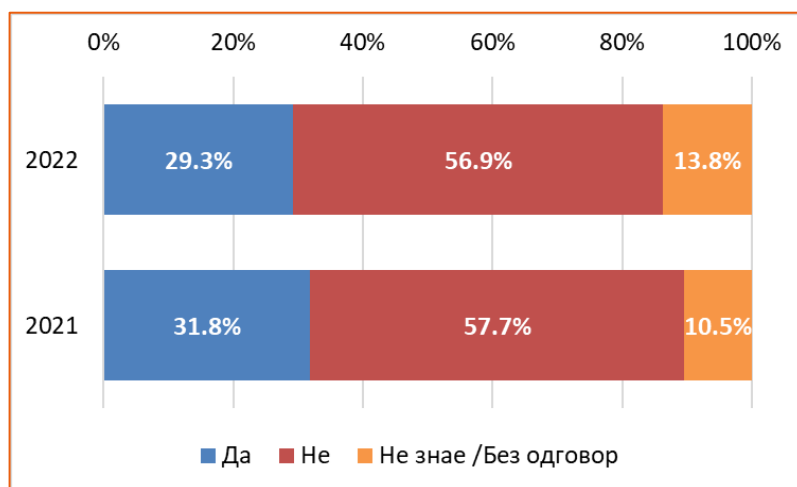
Значително поголем процент (52%) од анкетираниите граѓани во 2022 год. се согласуваат дека жените подеднакво учествуваат во процесот на донесување одлуки од страна на локалната власт како и мажите од оние кои не го делат ова мислење (36%) (Графикон 35). Споредено со претходните години, најновите резултати се попозитивни споредено со резултатите од 2017, 2019 и 2021 год., а понегативни од резултатите добиени во 2018 и 2020 год.

Графикон 35 – Мислење на граѓаните дали жените подеднакво учествуваат во процесот на донесување одлуки од страна на локалната власт како и мажите – % по години

Резултатите на ова прашање по демографските карактеристики на испитаниците, укажуваат на одредени значајни разлики во нивното мислење. Имено, жените (41%) во поголем процент од мажите (32%) не се согласуваат со тоа дека жените подеднакво учествуваат во процесот на донесување одлуки од страна на локалната власт како и мажите. Разликите се забележуваат и во однос на етничката припадност на испитаниците и возраста. Така, испитаниците од албанската етничка припадност (52%) не се согласуваат со овој аспект повеќе отколку оние од македоската (31%) и другите етнички заедници (33%), како и најмладите испитаници на возраст од 18-24 години (44%) споредено со повозрасните.

Кога станува збор за учеството на младите во процесот на донесување одлуки од страна на локалната власт, оние кои се согласуваат со тоа се значително помалку (29%) од процентот на испитаниците кои не го делат ова мислење (57%) (Графикон 36).

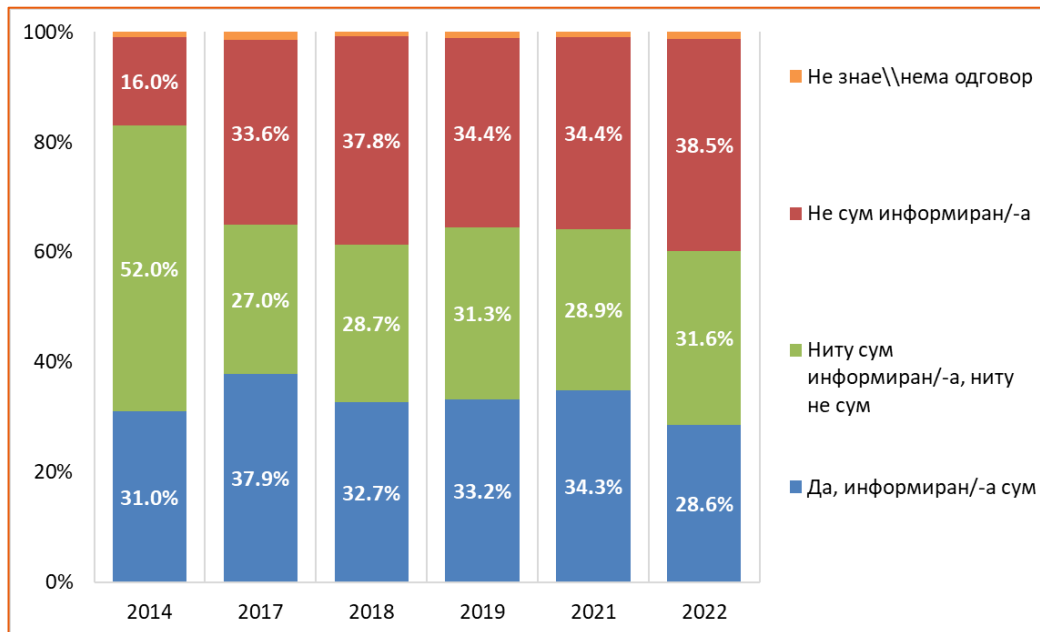
Графикон 36 – Мислење на граѓаните дали младите учествуваат во процесот на донесување одлуки од страна на локалната власт – % по години

Анализата на ова прашање по демографските варијабли укажува дека испитаниците од македонската етничка група (59%) значително повеќе од оние од албанската етничка група (52%) не се согласуваат со ова прашање. Исто така, помладите испитаници на возраст од 18-24 години (70%) значително повеќе од повозрасните не се согласуваат со мислењето дека младите учествуваат во процесот на донесување одлуки од страна на локалната власт од повозрасните испитаници.

4.5 Информирање за работењето на општините

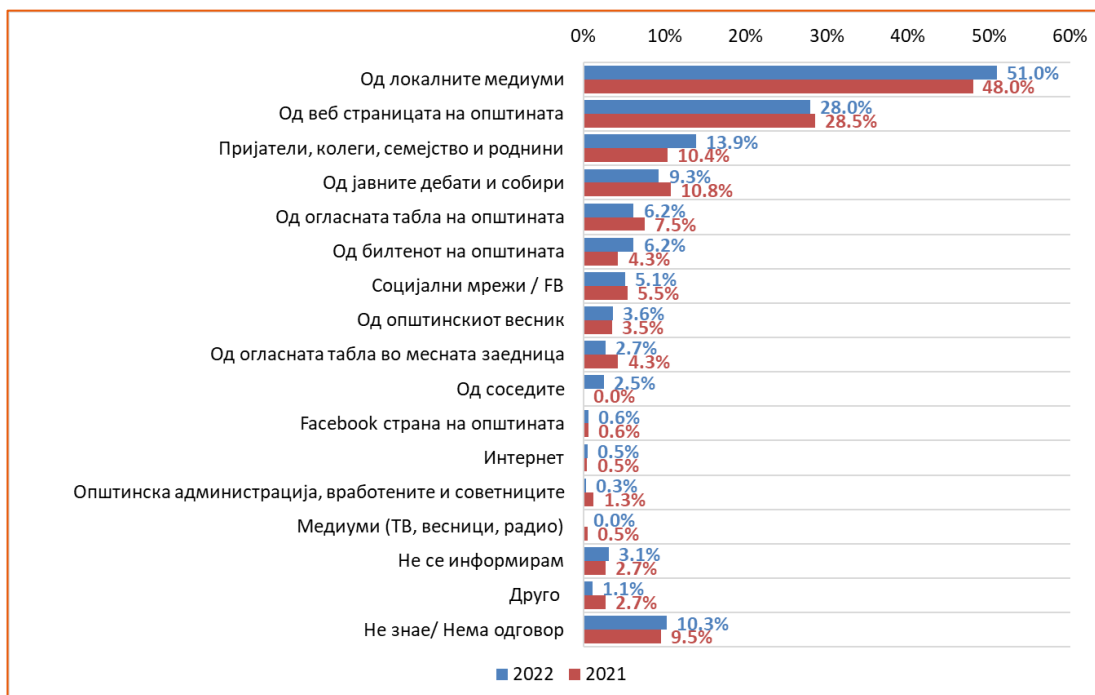
Овој дел од прашалникот има за цел добивање информации за степенот на информираност на граѓаните за работењето на општините согласно нивната само-проценка, но и за изворите на информации за работењето и услугите на локалните власти.

Додека помал процент од испитаниците од порано одговорија дека се информирани за работењето и услугите на општините (29%), поголем процент (39%) изјавија дека не се информирани (Графикон 37). Оние кои одговорија дека ниту се информирани ниту не се, се малку повеќе (32%) од минатата година (29%).

Графикон 37 – Информираност на граѓаните за работењето и услугите на општината – % по години

Локалните медиуми продолжуваат да бидат најголем извор на информации за работењето и услугите на општините за повеќе од половина од испитаниците – 51% (Графикон 38). Како останати извори на информации се споменуваат веб страницата на општината (28%), пријателите, колегите, семејството и роднините (14%), како и јавните дебати и собири (9%). Продолжува трендот на низок степен на информирање од билтенот на општината, огласните табли во месните заедници и во општините и од општинскиот весник.

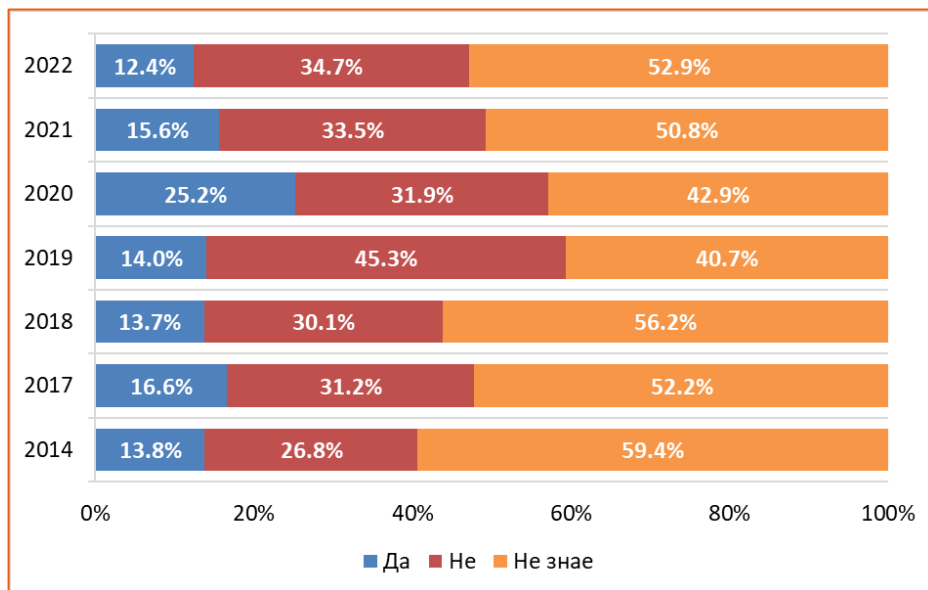
Графикон 38 – Извори на информации за работењето и услугите на општината – % по години

4.6 Е-услуги на општината

Овој дел од прашалникот е наменет да обезбеди информации за свесноста и знаењето на граѓаните за е-услугите, како и за нивните преференци кога станува збор за овој тип услуги.

Ниско ниво на свесност и знаење на граѓаните за е-услугите на општините продолжува и оваа година. Одговорите повторно посочуваат дека граѓаните генерално ги поистоветуваат е-услугите со информациите кои можат да ги најдат на Интернет, и сл.

Најголем процент од испитаниците (53%) не знаат дали нивната општина дава е-услуги (*Графикон 39*), 35% одговорија дека нивната општина не дава е-услуги, а само 12% одговорија потврдно. Споредено со резултатите од претходно спроведените истражувања, се забележува скоро исто ниво на свесност на граѓаните за општинските е-услуги споредено со минатата година, но пониско ниво споредено со 2020 год.

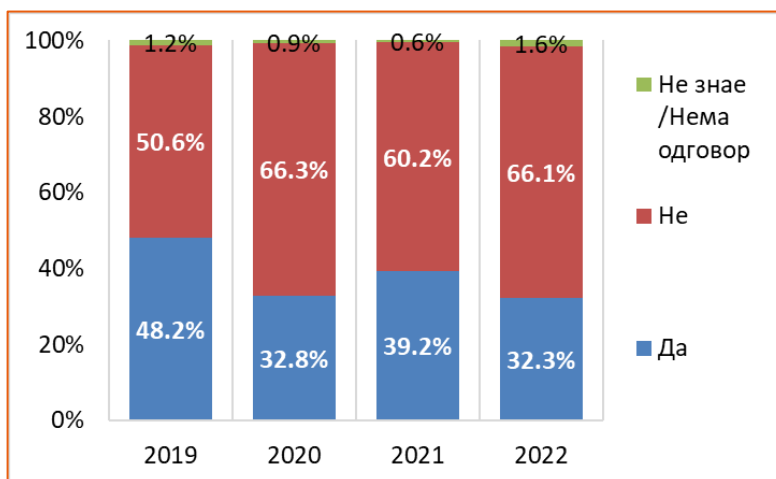
Графикон 39 – Свесност за е-услуги на општината – % по години

Испитаниците кои одговорија потврдно дека нивната општина дава е-услуги, изјавија дека станува збор за следните услуги: интернет страна на општината/информации за активностите (24%), градежна дозвола/одобрение за градба (18%), катастар и геодетски работи (15%), и изводи (14%) (*Графикон 40*). Споредено со 2021 год., значително помал процент од испитаниците ги споменале јавните претпријатија/комуналните услуги/Пријави проблем како е-услуга на општините (намалување од 19% на 3%), но и услугите од областа на урбанизмот, имотните листови и различните формулари.

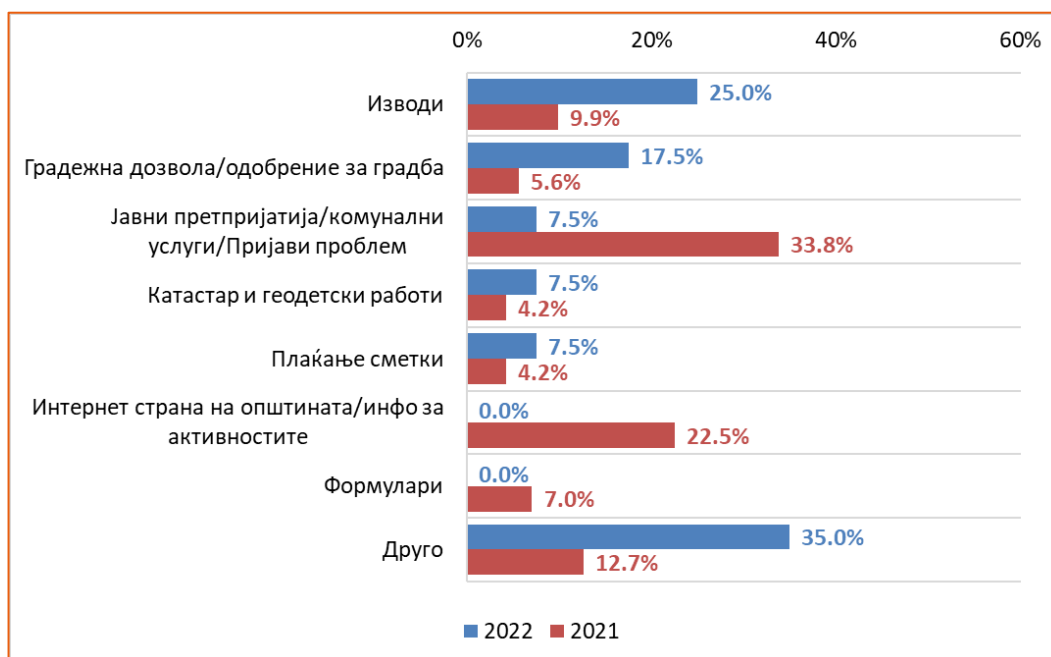
Графикон 40 – Достапни општински е-услуги – % (2021 и 2022 год.)

Мнозинството (66%) од анкетираниите кои потврдиле дека нивната општина обезбедува и е-услуги, истите не ги користат, додека 32% одговориле дека ги користат (Графикон 41). Споредено со 2019 и 2021 год., се забележува пониско ниво на користење на е-услугите од страна на испитаниците, додека споредено со 2020 год. нивото на користење на е-услугите е на исто ниво.

Графикон 41 – Користење на општински е-услуги – % по години

Меѓу најкористените е-услуги се добивање различни изводи од матичните книги (25%), градежни дозволи/одобренија за градби (18%), оние на јавните претпријатија/комунални услуги/Пријави проблем (8%), како и плаќање сметки (8%) (Графикон 42).

Графикон 42 – Користени општински е-услуги – % (2021 и 2022 год.)

Како и претходната година, над две третини од граѓаните (67%) не знаат кои е-услуги би сакале да ги даваат општините во моментот. Од оние кои имаат идеја за овој тип услуги, најголем процент (7%) одговорија дека би сакале тоа да бидат личните документи, но и сите активности/услуги што ги обезбедува општината (4%), е-услуги од сферата на работењето на јавните претпријатија или комунални услуги (4%) како и даноци и такси (4%) (*останатите одговори се дадени во Графиконот 43*).

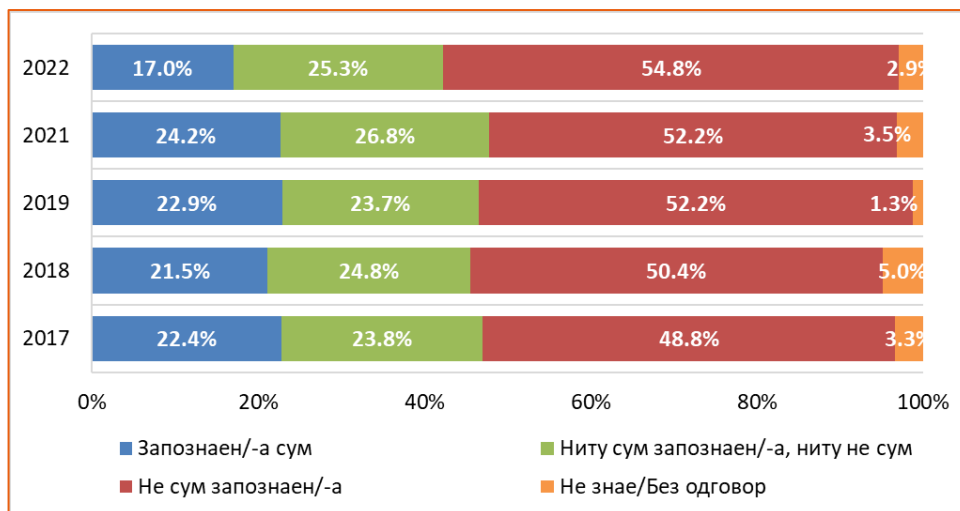

Графикон 43 – Преференци на граѓаните за општински е-услуги – % (2021 и 2022 год.)

4.7 Невладини организации – граѓански здруженија

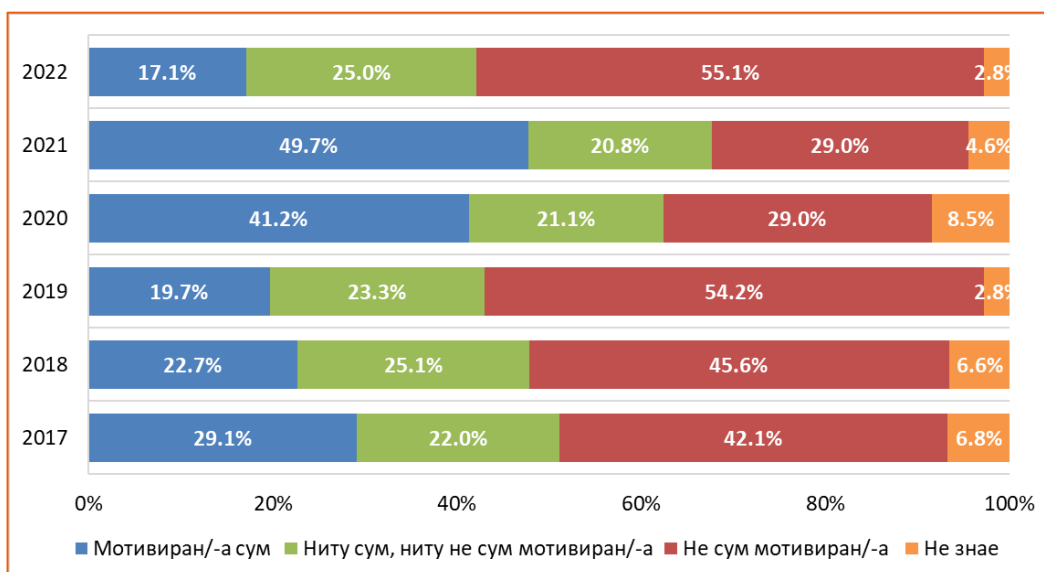
Во фокусот на овој дел од истражувањето беше добивање информации за нивото на свесност на граѓаните за невладините организации во општините во кои живеат, за степенот на нивната мотивација да се ангажираат во активности на овие организации, но и за свесноста за соработката на невладиниот сектор со локалната самоуправа. Овој дел е искористен и за добивање поконкретна слика за ставовите на граѓаните за граѓанските здруженија.

Резултатите од последното истражување откриваат најниско ниво на свесност на граѓаните за невладините организации во нивните општини, но и најниско ниво на мотивираност за учество во активности на граѓанските здруженија. Имено, свесноста (само-оценета) на граѓаните за невладините организации во нивните општини е на пониско ниво од претходните години – најмал процент (17%) од испитаниците споредено со сите претходни истражувања изјавија дека се запознаени, а повеќе од половина (55%) дека не се запознаени (Графикон 44), што е на највисоко ниво досега.

Графикон 44 – Свесност на граѓаните за невладините организации во нивните општини – % по години

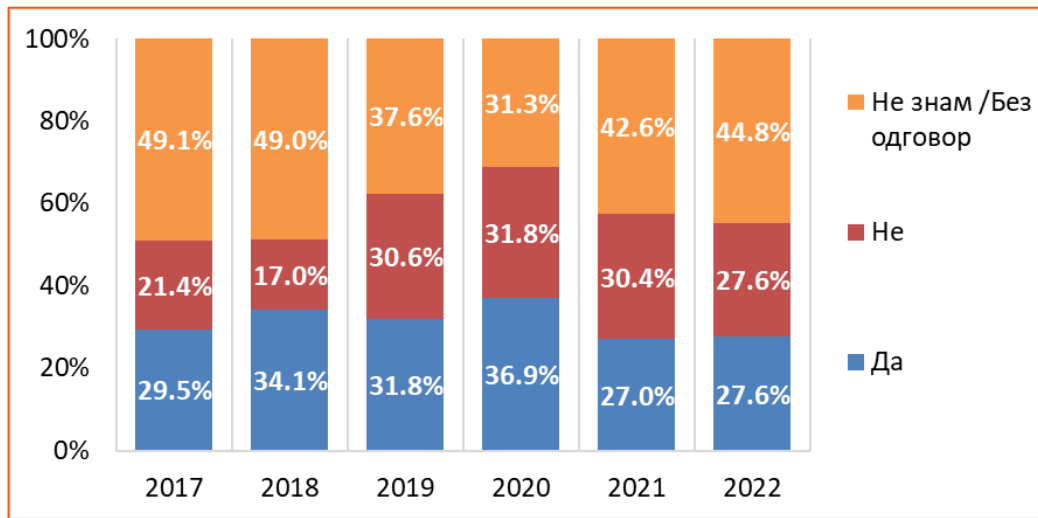
Што се однесува до мотивираноста да учествуваат во активности на граѓанските здруженија, за разлика од 2020 и 2021 год., кога степенот на мотивираноста беше на највисоко ниво, оваа година поголем дел од испитаниците се изјаснија дека не се мотивирани (55%) а значително помалку (17%) дека се мотивирани (Графикон 45).

Графикон 45 – Мотивираност на граѓаните за учество во активности на невладините организации во нивните општини – % по години

Анализата на степенот на мотивираност на граѓаните според нивните демографски карактеристики открива одредени значајни разлики. Додека полот и етничката припадност не влијаат врз степенот на мотивираност на граѓаните за учество во работењето на невладините организации, се покажува дека нивното место на живеење влијае. Имено, испитаниците од урбаните средини (19%) се помотивирани да учествуваат во активностите на граѓанскиот сектор од оние од руралните (14%). Најмладите испитаници на возраст од 18-24 год. (34%) и оние со вишо (35%) и високо образование (21%) се помотивирани отколку повозрасните и оние со понизок степен на образование - што јасно укажува дека интересот за овој тип на ангажман се намалува со возраста, но расте со повисоките степени на образование.

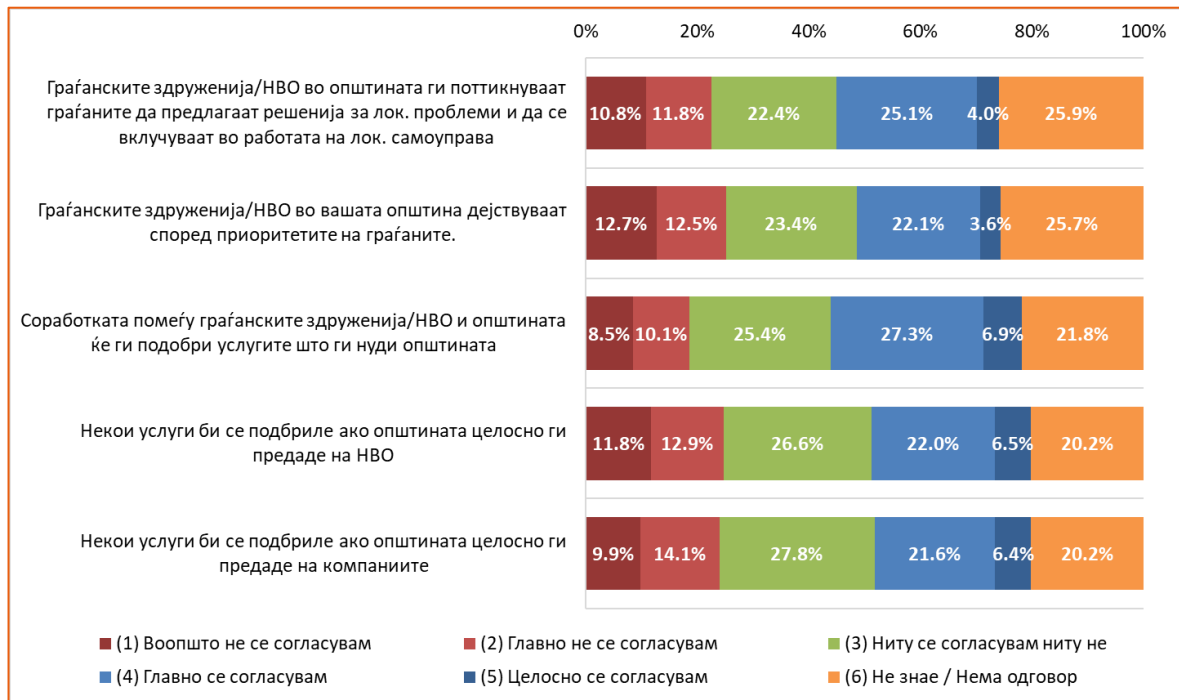
Во однос на тоа дали постои соработка помеѓу општината и невладиниот сектор, процентот на оние кои го делат тоа мислење (28%) и на оние кои не сметаат дека е така (28%) е идентичен (Графикон 46). Споредено со 2021 год., додека оние кои го делат мислењето дека постои овој вид на соработка е на исто ниво (27% во 2021 год., 28% во 2022 год.), оние кои не се согласуваат се малку помалку (мало намалување од 30% во 2021 год. на 28% во 2022 год.). Но, како и претходно, значителен е процентот на оние кои не знаат (мало зголемување од 43% во 2021 год. на 45% во 2022 год.) дали постои овој вид на соработка - што повторно укажува на потреба од поголемо информирање, како од страна на невладините организации, така и од страна на општините.

Графикон 46 – Дали постои соработка помеѓу невладините организации и општините? – % по години

Последниот дел од истражувањето имаше за цел да го испита степенот на согласност на испитаниците со пет (5) изјави, односно ставови, поврзани со работењето на граѓанските здруженија.

Како и во 2021 год. (33%), најголем процент (34%) го делат ставот (главно или целосно се согласуваат) дека соработката помеѓу граѓанските здруженија/НВО и општината ќе ги подобри услугите што ги нуди општината (Графикон 47). За разлика од податоците од минатата година, кога ова беше и единствената изјава во однос на која поголем дел од испитаниците се согласуваат отколку што не се согласуваат, резултатите од најновото истражување откриваат дека тоа е случај во однос на четири (4) од пет (5) изјави. Исклучок е во однос на изјавата дека граѓанските здруженија/НВО во општината дејствуваат според приоритетите на граѓаните со која еднаков дел од испитаниците се согласуваат (26%), односно не се согласуваат (25%). Ова е вооедно и аспектот со кој најмал процент од испитаниците се согласуваат - што укажува дека и покрај фактот што по својата природа, граѓанските организации би требало да дејствуваат според приоритетите на граѓаните, граѓаните не ги гледаат како такви.

Графикон 47 – Степен на согласност на граѓаните со изјави поврзани со соработката помеѓу невладините организации и приватниот сектор со општините – % (2022 год.)

Во однос на останатите четири (4) изјави или ставови, поголем дел од испитаниците се согласуваат со нив отколку што не се согласуваат. Сепак, релативно ниските проценти на испитаниците кои се согласуваат со овие изјави (од 26% до 34%) се можна индикација на пониско ниво на информираност и знаење на граѓаните за можностите кои ги нуди соработката на невладините организации и приватниот сектор со општините во однос на подобрувањето на локалните услуги.

Поконкретно, над една четвртина (29%) го делат ставот дека граѓанските здруженија/НВО во општината ги поттикнуваат граѓаните да предлагаат решенија за локални проблеми и да се вклучуваат во работата на локална самоуправа, но 23% не се согласуваат со овој став. Во однос на тоа дали граѓанските здруженија/НВО во општините дејствуваат според приоритетите на граѓаните, еднаков процент се согласуваат (26%) и не се согласуваат (25%). Во исто време, поголем дел (29%) од граѓаните веруваат дека некои услуги би се подобриле ако општината целосно ги предаде на НВО, од оние кои не веруваат (25%). Слично е и во однос на тоа дали некои услуги би се подобриле ако општината целосно ги предаде на компаниите - 28% од испитаниците го делат овој став, но 24% не веруваат дека предавањето на некои услуги да бидат испорачувани од страна на компаниите ќе го подобри нивниот квалитет.

5 Демографија

Демографските податоци на испитаниците кои беа анкетирани како дел од оваа анкета, и тоа по: пол, возраст, етничка припадност, место на живеење, регион, образование, работен статус и месечни примања во домаќинството се дадени во *Табелата 10* во продолжение.

Демографски варијабли	Категории на демографските варијабли	Бр.	%
		1000	100.0%
Пол	Машки	493	49.3%
	Женски	507	50.7%
Место на живеење	Град	624	62.4%
	Село	376	37.6%
Етничка припадност ³	Македонци	634	63.4%
	Албанци	256	25.6%
	Друго	110	11.0%
Возрасна категорија	18-24 години	100	10.0%
	25-34 години	170	17.0%
	35-44 години	170	17.0%
	45-54 години	170	17.0%
	55-64 години	170	17.0%
	65 и повеќе години	220	22.0%
Регион	Вардарски	80	8.0%
	Источен	90	9.0%
	Југозападен	80	8.0%
	Југоисточен	100	10.0%
	Пелагониски	120	12.0%
	Полог	130	13.0%
	Североисток	80	8.0%
	Скопски	320	32.0%
Образование	Незавршено основно образование	41	4.1%
	Завршено основно образование	176	17.6%
	Завршено средно образование	534	53.4%
	Завршено вишо образование	34	3.4%
	Завршено високо образование (факултет)	186	18.6%
	Завршени последипломски студии (магистратура или докторат)	26	2.6%
	Одбива да одговори	3	0.3%
Работен статус	Вработен во јавниот сектор	172	17.2%
	Вработен во приватниот сектор	323	32.3%

³ Делот од примерокот за етничката припадност е дизајниран врз основа на податоците од Пописот на населението 2021 год. за вкупно резидентно население, без лица за кои податоците се превземени од административни извори.

Демографски варијабли	Категории на демографските варијабли	Бр.	%
		1000	100.0%
Демографски варијабли	Вработен во невладиниот сектор	10	1.0%
	Земјоделец	17	1.7%
	Домаќинка	65	6.5%
	Пензионер	223	22.3%
	Ученик, студент	57	5.7%
	Невработен	118	11.8%
	Друго	9	0.9%
	Одбива да одговори	6	0.6%
	Вкупни нето месечни приходи на семејството	До 9.000 ден	31
Од 9.001 – 15.000 ден		71	7.1%
Од 15.001 – 21.000 ден		86	8.6%
Од 21.001 – 27.000 ден		95	9.5%
Од 27.001 – 35.000 ден		119	11.9%
Од 35.001 – 41.000 ден		116	11.6%
Повеќе од 41.000 ден		207	20.7%
Одбива да одговори		275	27.5%

Табела 10 - Демографија